İŞKUR

2015

MARDİN

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

RİZE ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

Osman GÜNGÖR

Bilal BİLGİÇ

ÖNSÖZ

Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de işsizlik en önemli ekonomik ve sosyal sorunlardan biridir. İstihdam çalışan açısından gelir yaratan, işveren açısından üretim sağlayan bir olgu olmanın yanında sosyal bütünleşme ve barışı sağlama da önemli bir araçtır. İşsizliği azaltmaya, istihdam edilebilirliği kolaylaştırmaya yönelik çalışmaları yürüten kurumların önceliği işsizleri işe yerleştirmektir. Bu amaçla meslek edindirme kursları, işveren ziyaretleri, danışmanlık hizmetleri verilmektedir.

Özellikle küresel kriz dalgasının yaratmış olduğu işsizlik baskısı sorunun istihdam odaklı bir zeminde ele alınmasını zorunlu kılmış, aktif işgücü piyasası politikaları ön plana çıkmıştır. İşsizlik sorunu genel olarak kırdan kente göçün hızla artması, tarıma dayalı işgücünün azalması, nüfusun hızlı bir şekilde artmaya devam etmesi, her yıl işgücüne yüz binlerce kişinin katılması ve buna karşılık yeni istihdam kaynaklarının yeterince yaratılamamasından kaynaklanmaktadır.

İşgücü piyasası ile ilgili diğer önemli sorun alanı ise ülkede işsizlik oranlarının yüksek olmasına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda eleman temininde ciddi sorunların yaşanmasıdır. Ülkemizde ve ilimizde işsizlik sorununu çözmek ve mesleksizlik sorununu gidererek işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi, işsizliği ve mesleksizliği hedef alan aktif istihdam politikalarının belirlenmesi gerekmektedir.

Bu amaçla yerel düzeyde işgücü piyasasındaki mevcut durumu izlemek, değişimleri takip etmek ve bunların işgücü arz ve talebi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için Mardin İşgücü Piyasası Talep Araştırması yapılmıştır. Bu araştırmayla işverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duyduklarını, eleman temininde güçlük çektikleri mesleklerin hangi mesleklerden oluştuğunu ve belirlenen mesleklere eleman bulmakta zorlanma nedenlerini, işverenlerin iş için başvuran kişilerde aramış oldukları kriterlerin neler

olduğunu belirlemek amacıyla Mardin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüzce işveren/işveren temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında 2015 yılı Mart-Nisan aylarında kurum personelimiz tarafından işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışılmış olup bu kapsamda 1.300 işyeri tespit edilmiş ve 1.173 işyerine bilgi formu uygulanmıştır.

Türkiye geneli ve Mardin ili düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu vesileyle İşgücü Piyasası Talep Araştırması çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Mehmet AKIN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....i

TABLOLAR LİSTESİ.....v

ŞEKİLLER LİSTESİ.....vii

KISALTMALAR viii

YÖNETİCİ ÖZETİ 9

GİRİŞ..... 11

BİRİNCİ BÖLÜM 13

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ..... 13

İŞKUR GÖSTERGELERİ 16

Kayıtlı İşsiz 16

Açık İşler.....18

İşe Yerleştirmeler.....19

Mesleki Eğitim Faaliyetleri.....21

İşsizlik Ödeneği.....22

İKİNCİ BÖLÜM 24

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI..... 24

AMAÇ VE YÖNTEM 24

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....25

AÇIK İŞLER 44

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....71

İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ..... 87

SONUÇ... 94

KAYNAKÇA.....96

EKLER..... 97

Ek 1-2015 İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu.....97
Ek 2: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları.....104
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 108
Ek4-EkTablolar.....115

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri ……. ……..14

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı …….17

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı ……19

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Dağılımı ……21

Tablo 5: Kurs Ve Kursiyer Göstergeleri ……22

Tablo 6: İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı ……22

Tablo 7: İşsizlik ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılım ……..23

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı……26

Tablo 9 : Mardin'de Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı……28

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı……31

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler……32

Tablo 12: İşkur Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları……..33

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olanları Olan İşyerleri ve Çalışanlar……..34

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olanları Olan İşyerleri ve Çalışanlar ……35

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İş Yerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler ……36

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İş Yerlerinde Cinsiyete Göre En Fazla Çalışılan Meslekler ……37

Tablo 17: İhracat Yapılan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı……..38

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı en Fazla Olan Meslekler……..39

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı……43

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları……45

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları……47

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı……49

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı……50

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı……51

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı……52

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı……53

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Arama Kanalları……55

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları ……56

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Arama Kanalları……57

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerin Arama Kanalları ……57

Tablo 31: Arama Kanallarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi……. ……58

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşleride Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı……58

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı……59

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı……60

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı……60

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı ……61

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi……65

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep edilen Asgari Eğitim Düzeyi……66

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi…… ….67

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı……68

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi……69

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi……69

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi……70

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi……70

Tablo 45: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sekörel Dağılımı……72

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Teminde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı……73

Tablo 47: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler……75

Tablo 48: Meslek Bazında Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri……80

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu ……81

Tablo 50: Vardiyalı Çalıma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu ……82

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu.....84

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu ……86

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları……88

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları……89

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları……90

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 5 Meslek……91

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler……91

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi……92

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi……93

ŞEKİL LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri……15

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı……16

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş ……18

Grafik 4: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme……20

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları……29

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı……30

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar……32

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları……40

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı……41

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden faydalanma Sürelerinin Dağılımı……42

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri……44

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları……47

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere ve Yaş Gruplarına Dağılımı……48

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı……54

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi……64

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu……71

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı……74

Grafik 18: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri……76

Grafik 19: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri……77

Grafik 20: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri……78

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri……83

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri……85

Grafik 23: Part-Time Çalışanları Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri……87

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Mardin İlinin temel işgücü göstergelerini 2008-2013 yılları arasındaki değişimi incelendiğinde 2013 yılı ilde işgücüne katılım oranının en yüksek olduğu yıldır. İstihdam oranının en yüksek olduğu yıl 2010 yılıdır. İşsizlik oranının en düşük olduğu yıl 2010 yılıdır. İşgücüne katılım oranı her geçen yıl artarken, istidam oranı ve işsizlik oranında bu istikrarın olmadığı görülmektedir. İşsizlik oranı 2008 de yüzde 17 iken 2010 da bu oranın yüzde 9,1'e kadar düştüğü, 2013 te ise bu oranın yüzde 20,6'e yükseldiği görülmektedir.

Mardin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında yüzde 35,3'e yakın bir oranın beden işçisi(genel) mesleğinde kayıtlı olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle İl Müdürlüğüne iş için başvuranların büyük çoğunluğunun vasıflı bir mesleği olmadığını söyleyebiliriz.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2014 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri 360 işyeri ile en çok ulaştırma ve depolama sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu sektörü 310 işyeri ile toptan ve perakende ticaret ve 196 işyeri ile inşaat sektörü takip etmektedir. Mardin İlinde işyeri başına düşen ortalama çalışan sayısı 20'dir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece yüzde 9,4'tür. Kadınların oran olarak en fazla çalıştığı sektör yüzde 46,5 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü olduğu görülmektedir. Bunu yüzde 26,4 ile Bilgi ve İletişim sektörü izlemektedir. Erkeklerin oran olarak en çok çalıştığı çalışanlarının hepsinin erkek olduğu madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür. Bunu yüzde 97,9 ile ulaştırma ve depolama sektörü takip etmektedir. Çalışanların meslek gruplarına göre incelendiğinde oransal olarak kadınların en çok Büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubundayken erklerde ise çalışanların tamamı erkek olan nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubudur.

İlde en çok çalışılan mesleklerin ulaştırma ve depolama sektörü ile inşaat sektöründe görülmektedir. Genel olarak en çok çalışılan meslek tır-çekici şoförü mesleği iken aynıd şekilde erkeklerde tır-çekici şoförü kadınlarda ise makineci (dikiş) mesleği olduğu görülmektedir.

Mardin ilinde açık iş verme oranı yüzde 4,7'dir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş veren sektör yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür. Bunu yüzde 7,7 ile toptan ve perakende ticaret sektörü izlemektedir.

İlde açık iş oranı yüzde 0,7 olarak hesaplanmıştır. Bu oran 2014 yılında hesaplanan yüzde 3,6 açık iş oranına kıyasla düşüş göstermiştir. Sektörlere göre açık iş oranlarına baktığımızda; 7,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür. Bunu yüzde 1,6 ile toptan ve perakende ticaret sektörü izlemektedir.

Ana meslek gruplarının açık iş oranlarına baktığımızda açık iş oranının en fazla olduğu meslek grubu yüzde 2,9 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubudur. İkinci sırada yüzde 145 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu, üçüncü sırada yüzde 1,3 ile bürp hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu gelmektedir.

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek makineci (dikiş)tir. Açık işlerin yüzde 17,6'sını makineci (dikiş) oluşturmaktadır. Makineci (dikiş) yüzde 10,2 oranı ile satış danışmanı takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğer meslekler tır-çekici şoförü, el ve makine dikişçisi, overlok makinası operatörü, otobüs muavini, asansör montaj ustası, büro işçisi, aşçı ön muhasebecidir. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin yüzde 60,9'unu oluşturmaktadır.

Açık işlerin karşılamak için hangi arama kanalları kullanıldığına baktığımızda 2015 yılı için akraba-eş dost aracılığıyla arayanların oranı yüzde 92,6 ile birinci sırada olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 66,4 ile İŞKUR aracılığıyla gelmektedir. gazete-ilan vb. aracılığıyla yüzde 10,9 iken İnternet ve sosyal medya ile arayanların oranı yüzde 2,7'dir. 2014 yılına kıyasla baktığımızda İŞKUR aracılığıyla arayanların oranında ciddi bir artış olduğu görülmektedir.

Mardin'de 163 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Daha sonra sırası ile Takım Çalışmasına Uyum, İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar Kullanımı, Satış ve Pazarlama, Hesap Yapabilme, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Yabancı Dil Becerisi gelmektedir. Mardin ilindeki hiçbir açık işte Proje Tabanlı Çalışma tercih edilmemiştir

Araştırma kapsamında temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımına baktığımızda en çok yüzde 36,5 oranıyla imalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 17,8 oranı ile toptan ve perakende ticaret sektörü iken üçüncü sırada yüzde 12,6 ile ulaştırma ve depolama sektörü gelmektedir.

Mardin ilindeki işyerlerinin yüzde 11,1'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Mardin ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı Türkiye geneline göre daha kolay bulmaktadır.

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 23'lük pay ve 94 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 22,3'lük pay ve 91 kişi ile profesyonel meslek mensupları, yüzde 20,8'lik pay ve 85 kişi ile tesis ve makine operatörleri meslek grupları takip etmektedir.

Temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde; temininde güçlük çekilen ilk on meslek makineci (dikiş), usta-öğretici seramik şekillendirme, satış danışmanı, tır-çekici şoförü, el ve makine dikişçisi, ovarlok makinesi operatörü, sıvacı, muhasebeci, ebe-hemşire, kat görevlisi şeklindedir.

2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen temininde güçlük nedenleri incelendiğinde geçtiğimiz yıla göre 9 puanlık artışla yüzde 88,9 işveren tarafından işaretlenen "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve 6,7 puanlık azalışla yüzde 62,5 işveren tarafından işaretlenen "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenler gelmektedir.

2016 yılı Mart-Nisan tarihi itibariyle ilde Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) yüzde 1,7'dir. İlde NİDO değeri en yüksek sektör yüzde 13 ile mesleki, bilimsel ve teknik faatliyetler sektörüdür. İkinci sırada yüzde 8 oranı ile madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür. Bir yıllık dönemde gayrimenkul faaliyetler sektörü en fazla istihdamını artırmayı hedeflemektedir. İstihdam artışının en çok beklendiği sektör toptan ve perakende sektörü iken azalışın beklendiği tek sektör gayrimenkul faaliyetleri sektörüdür.

2016 yılı Mart-Nisan tarihi itibariyle Mardin'de en çok istihdam artışı beklenen ilk üç meslekler şoför(yolcu taşıma), inşaat kalfası (genel), inşaat ustası, en çok istihdam azalışı beklenen ilk 3 meslek beden işçisi (inşaat), tır-çekici şoförü, soğuk demircidir.

GİRİŞ

Mardin ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Mardin ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Mardin işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan

İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TRC3** olarak sınıflandırılan iller Batman, Mardin, Siirt, Şırnak'tır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Mardin ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Mardin iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Mardin ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[1]

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	30,9	25,7	17
2009	32,3	28,2	12,8
2010	36,5	33,2	9,1
2011	34,1	29,9	12,3
2012	35,3	27,9	20,9
2013	37,4	29,7	20,6

Kaynak: TÜİK

Mardin ilinde işgücüne katılım oranı 2008-2013 yıllarında incelendiğinde 2008 yıllında en düşük oranda olduğu görülmektedir. Bu oran tabloda da görüldüğü gibi yüzde 30,9 dur. İşgücüne katılımın en yüksek olduğu yıl ise 2013 yıllıdır. 2013 yıllında işgücüne katılım oranı ise yüzde 37,4 olarak görülmektedir. Mardin ilinde 2011 yılında işgücüne katılım oranı azalmışsa da genel anlamda bir artış olduğu söylenebilir.

Mardin ilinde istihdam oranları incelendiğinde istihdamın en az gerçekleştiği yıl 2008 yıllı olarak görülüyor. 2008 ve 2010 yıllarında ise istihdam oranı artmıştır. 2010 yıllında ki istihdam oranı yüzde 33,2 ile son 6 yılın en yüksek oranıdır. 2011 ve 2012 yıllarında istihdam oranında azalmanın olduğu 2013 yıllında 2012 yıllına oranla tekrar bir artışın varlığından söz edilebilir.

2008 ile 2013 yılları arasında Mardin ilinin son altı yıldaki işsizlik verilerini incelediğimizde işsizliğin 2013 yıllında en yüksek seviyede olduğu görülmektedir. 2013 yıllında işsizlik oranı yüzde 20,6 olarak görülmektedir. 2010 yıllında işsizlik ciddi oranda azalmıştır. 2010 yıllında ise işsizlik oranının en az olduğu yıldır. 2010 yıllında ki işsizlik oranı yüzde 9,1'dir. 2011-2013 yılları arasında ise işsizlik oranının tekrardan artığı görülmektedir.

[1] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

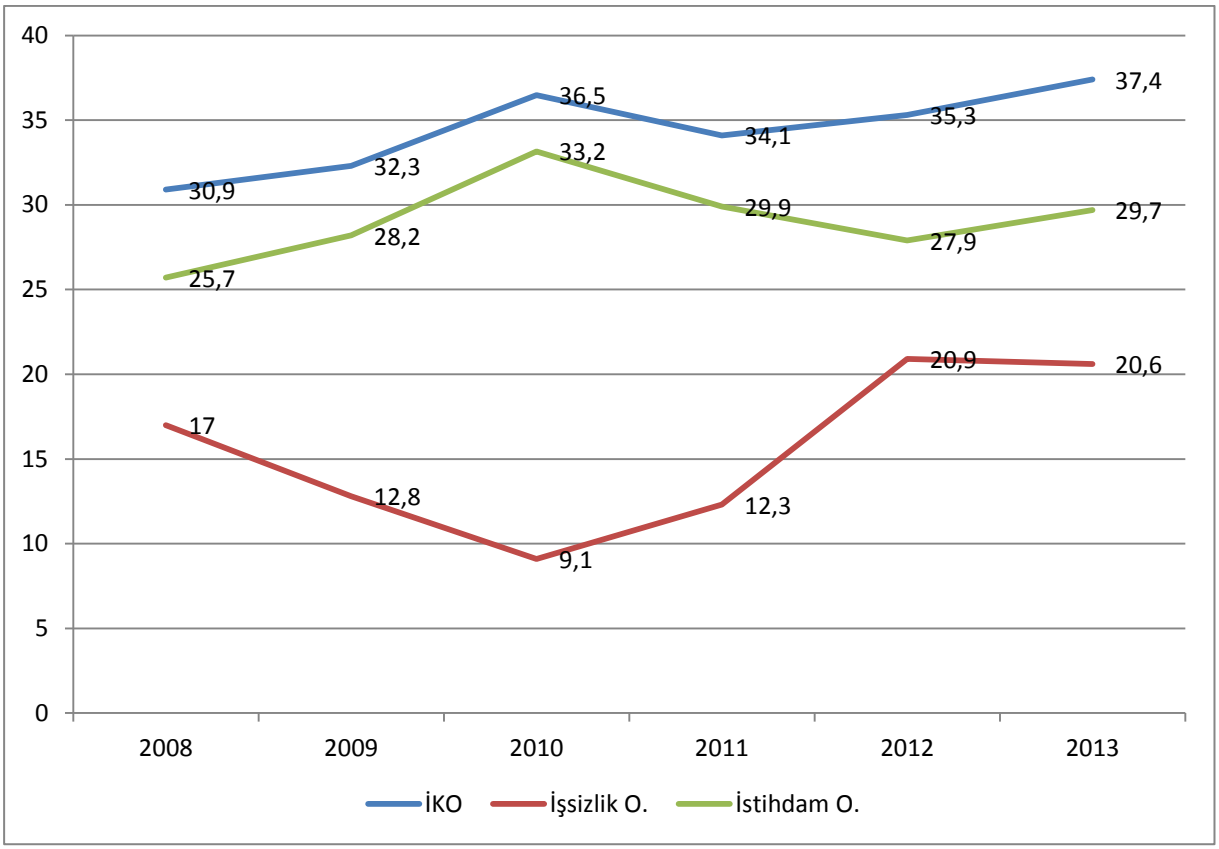

Kaynak: TÜİK

Son altı yıllık veriler incelendiğinde işgücüne katılım oranı, işsizlik oranı ve istihdam oranlarında artış ve azalışların yıllar itibariyle değişim gösterdiği bu değişimin istikrarlı bir artış veya azalışa sahip olmadığı sonucuna ulaşılabilir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Mardin ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

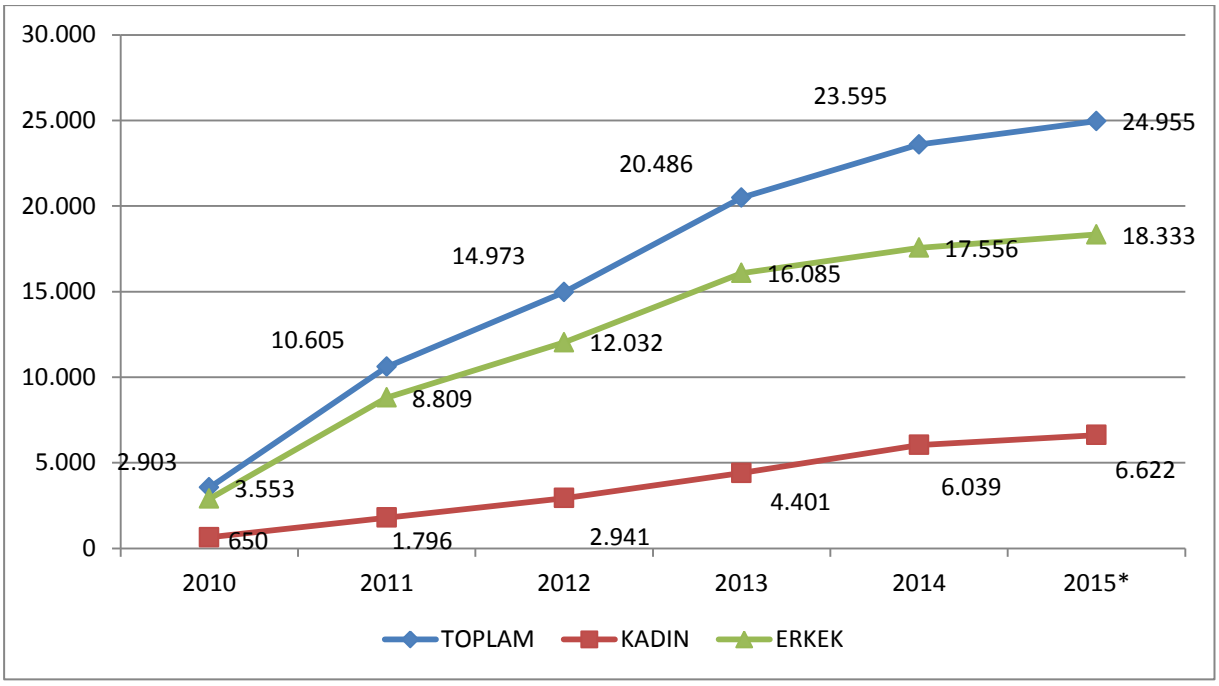

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Mardin ilinde 2 bin 903 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı sekiz kattan fazla artarak 24 bin 955'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin yıllar itibariyle sürekli bir artış gözlemlenmektedir. Kadınlarda ise 2010 yılında 650 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı dokuz kat artarak 6 bin 622 kişiye yükselmiştir. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015 *	
MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	8.813
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1.422
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.381
BÜRO MEMURU (GENEL)	565
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	430
SATIŞ DANIŞMANI	314
HİZMETLİ	293
BÜRO İŞÇİSİ	291
ÖN MUHASEBECİ	278
GARSON (SERVİS ELEMANI)	278
DİĞER MESLEKLER	10.890
TOPLAM	24.955

Kaynak: İŞKUR *Haziran ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 24 bin 955'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk üç meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında büro memuru, şoför-yük taşıma, satış danışmanı, hizmetli, büro işçisi, ön muhasebeci, ve garson mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen mesleklerin ağırlıklı olarak hizmet sektörüne yönelik olduğu görülmektedir.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu nedenle ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 572 kişi olan açık iş sayısı 2011 yılında bir düşüş yaşamış olsa da 2012 ve 2013 yıllarında ciddi bir artış yaşamıştır. 2013 yılında 5 bin 255 olan açık iş sayısı, 2014 yılında 3 bin 926'ya düşmüştür. Açık iş sayısının bir önceki yıla kıyasla 2014 yılında yüzde 25 azalmış olmasının; Mardin ilinin bir sınır ili olması itibariyle Suriye ve Irak'taki istikrarsızlıkların özellikle ulaştırma ve depolama, toptan ve perakende ticaret sektörlerini olumsuz etkilemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık iş sayısı 2 bin 334 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. Mardin işgücü piyasasını olumsuz etkileyen faktörler (Komşu ülkelerdeki istikrarsızlık bununla birlikte bu ülkelerden yaşanan göçlere bağlı olarak artan ucuz işgücü ve kayıt dışı istihdam) olmasına rağmen 2010-2015 yılları arasındaki açık sayısındaki seyir incelendiğinde açık iş sayısındaki artışın İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artığını ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başladığını göstermektedir.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

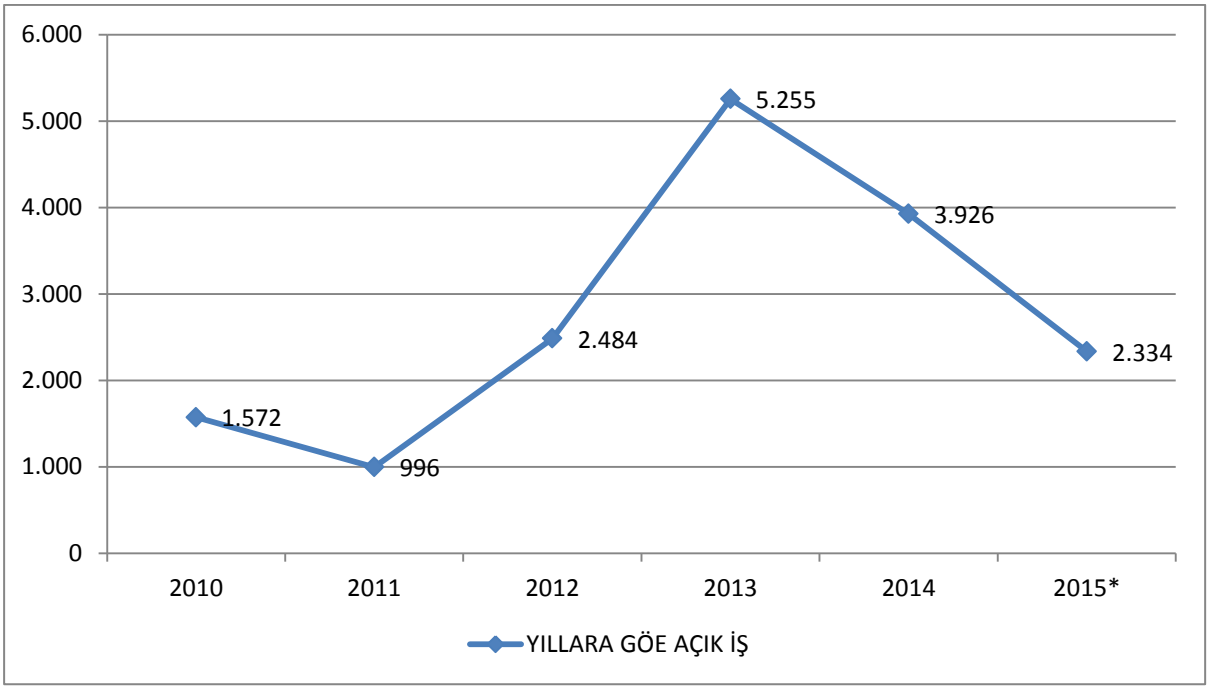

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel) almış, bu meslekleri sırasıyla, Dokuma Konfeksiyoncu, Kesimci (Konfeksiyon), Kadın Üst Giyimleri Dikim Elemanı, Örgü Makine İşçisi, Kadın Giysileri Dikim Elemanı, Diğer Bükücüler, Dokuyucuları, Trikotajcılar, boyacılar ve ilgili İşçiler ve Ortacı/Ayakçı (Tekstil) izlemiştir. Açık İşlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde Mardin ilinde tekstil alanında açık işlerin yoğunlaştığı görülmektedir. Buda son yıllarda Mardin ilinde açılan tekstil firmaların ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 2: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

MESLEK	AÇIK İŞ
MAKİNECİ (DİKİŞ)	266
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	264
DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ	169
KESİMCİ (KONFEKSİYON)	113
KADIN ÜST GİYSİLERİ DİKİM ELEMANI	100
ÖRGÜ MAKİNESİ İŞÇİSİ (EL TEZGAHI)/TRİKOTAJ	75
KADIN GİYSİLERİ DİKİM ELEMANI(DÜZ DAR ETEK- KADIN PANTOLONU-BLUZ- ELBİSE-FANTEZİ ELBİSE)	75
DİĞER BÜKÜCÜLER, DOKUYUCULAR, TRİKOTAJCILAR, BOYACILAR VE İLGİLİ İŞÇİLER	75
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	68
ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)	58
DİĞER MESLEKER	1.701
GENEL TOPLAM	2.334

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında bin 482 olan işe yerleştirme sayısının artarak 2013 yılında 2 bin 393'e yükseldiği görülmektedir. 2014 yılında ise büyük bir düşüşle 1 bin 468'e düştüğü görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 793 olarak gerçekleşmiş olup 2015 yılının ilk altı aylık döneminde sergilenen performansın devam ettirilebilmesi durumunda yıl sonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

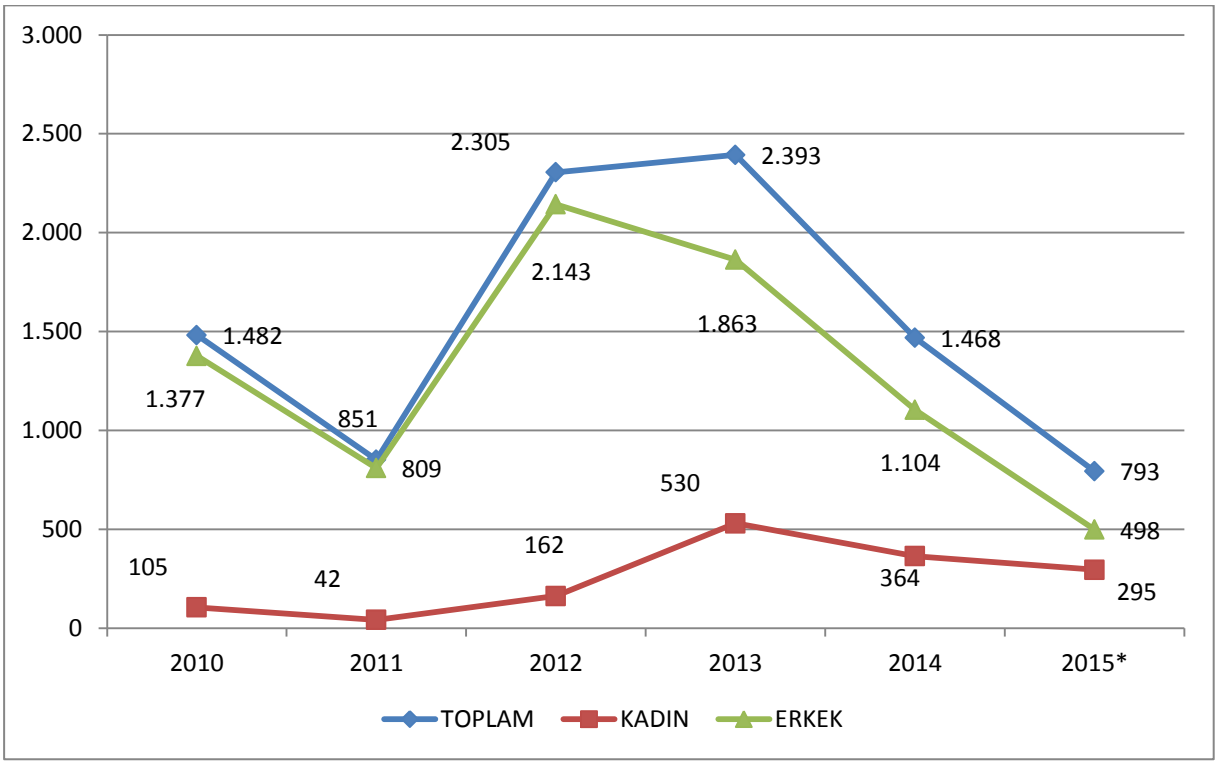

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Makineci (Dikiş) ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri yer almaktadır. 2015 yılının ilk altı aylı döneminde İŞKUR tarafından Mardin'de işe yerleştirilen her üç kişiden yaklaşık olarak bir tanesi Makineci (Dikiş) mesleğinde istihdam edilmeltedir. Makineci (Dikiş) ile Beden İşçisi (Genel) mesleklerini sırasıyla; Dokuma Konfeksiyon Makineci, Büro İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Ön Muhasebeci, Terzi, Aşçı, Beden İşçisi (inşaat) ve Şoför-yük taşıma meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere bakıldığında, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 3: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME
MAKİNECİ (DİKİŞ)	239
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	111
DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ	94
BÜRO İŞÇİSİ	21
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	18
ÖN MUHASEBECİ	17
TERZİ	15
AŞÇI	14
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	14
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	14
DİĞER MESLEKLER	236
GENEL TOPLAM	**793**

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 293 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 1.745 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 4 bin 298 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 242 İEP düzenlenmiş olup 586 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 51 adet kurs düzenlenmiş olup 1.159 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 4:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

YILLAR	AKTİF İŞGÜCÜ PROGRAMLARI								TOPLUM YARARINA PROGRAMLAR	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Program Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015*	51	1.159	242	586	0	0	293	1.745	31	4.298
2014	35	998	363	669	1	101	399	1.768	70	5.016
2013	22	594	269	605	2	158	293	1.357	100	5.160
2012	20	485	105	203	0	0	125	688	57	2.197
2011	11	220	3	9	4	99	18	328	22	500
2010	14	284	0	0	0	0	14	284	35	822

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Mardin ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 895 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 5: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2015*)

YILLAR	İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAKADEN SAYISI
2015	895
2014	2.064
2013	1.338
2012	815
2011	601
2010	605

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

MESLEKLER	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ HAKADENLER
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	171
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	37
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	29
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	24
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	23
BÜRO MEMURU (GENEL)	22
MAKİNECİ (DİKİŞ)	18
AŞÇI	17
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	17
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	17
DİĞER MESLEK	520
GENEL TOPLAM	895

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal

Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" [2] kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Mardin ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Mardin ilinde 735 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 23 bin 401 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Mardin ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 1173 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 14 tanesinde işyeri bulunmaktadır. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme üretimi ve Dağıtımı ile

[2] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörlerinde işyeri bulunmamaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
Ulaştırma ve depolama	360
Toptan ve perakende ticaret	310
İnşaat	196
İmalat	125
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	37
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	34
Eğitim	34
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	25
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21
Diğer hizmet faaliyetleri	14
Finans ve sigorta faaliyetleri	6
Gayrimenkul faaliyetleri	5
Madencilik ve taş ocakçılığı	3
Bilgi ve iletişim	3
Genel Toplam	1.173

Kaynak: İPA 2015

Mardin ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Ulaştırma ve Depolama sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret (yüzde 26,4) ile İnşaat (yüzde 16,7) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yaklaşık yüzde 74'ünü oluşturmaktadır. Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 74'ler civarındadır. Bu açıdan Mardin ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarıdan fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Mardin'de dördüncü sıradadır. Ancak ikinci ve üçüncü sektörde benzerlik olduğu görülmektedir.

Mardin ilinde en az işyeri Madencilik ve Taş ocakçılığı ile Bilgi ve İletişim sektörlerindedir. Yukarıda belirtildiği üzere Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe ise işyeri bulunmamaktadır. Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Mardin ilinin sektörel dağılımı benzer durumdadır.

Mardin ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 23 bin 401 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 90,6'sı erkek, yüzde 9,4'ü kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Mardin'de kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür.

Mardin ilinde en fazla çalışanın bulunduğu Ulaştırma ve depolama ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadın oranı Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın oranlarının gerisindedir. Kadınların Mardin'de çalışanlar içerisindeki oranının düşük olmasının bir diğer nedeni de Türkiye genelinde Eğitim ve Sağlık sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır. Bu iki sektörde çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki oranı yüzde 10'un üzerindedir. Mardin'de ise bu iki sektörün toplam çalışanlar içerisindeki payı yüzde 7'nin biraz altındadır ve bütün sektörlerde erkek çalışan sayısı kadın çalışan sayısından daha fazladır.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Mardin'de kadınların erkeklerden daha fazla çalıştığı sektör görülmemektedir.

Mardin'de araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Tablo 9: Mardin'de Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Sektör	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Ulaştırma ve depolama	7.522	163	7.685
Toptan ve perakende ticaret	4.130	461	4.592
İmalat	3.736	594	4.330
İnşaat	3.088	120	3.207
Eğitim	617	175	792
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	536	74	610
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	423	367	791
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	386	76	462
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	347	84	431
Diğer hizmet faaliyetleri	205	29	234
Bilgi ve iletişim	103	37	140
Finans ve sigorta faaliyetleri	60	6	66
Gayrimenkul faaliyetleri	35	1	36
Madencilik ve taş ocakçılığı	25	0	25
Genel Toplam	**21.212**	**2.188**	**23.401**

Kaynak: İPA 2015

Mardin'de en fazla çalışan Ulaştırma ve Depolama, Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 71'i bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 68'i bu sektörlerde iken çalışanlarda 3 puanlık bir düşüş söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörlerin sıralaması aynı iken kadınlarda en fazla İmalat daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerindedir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe Mardin'de kadınların çalışanlar içerisindeki oranı en yüksek olan sektördür.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

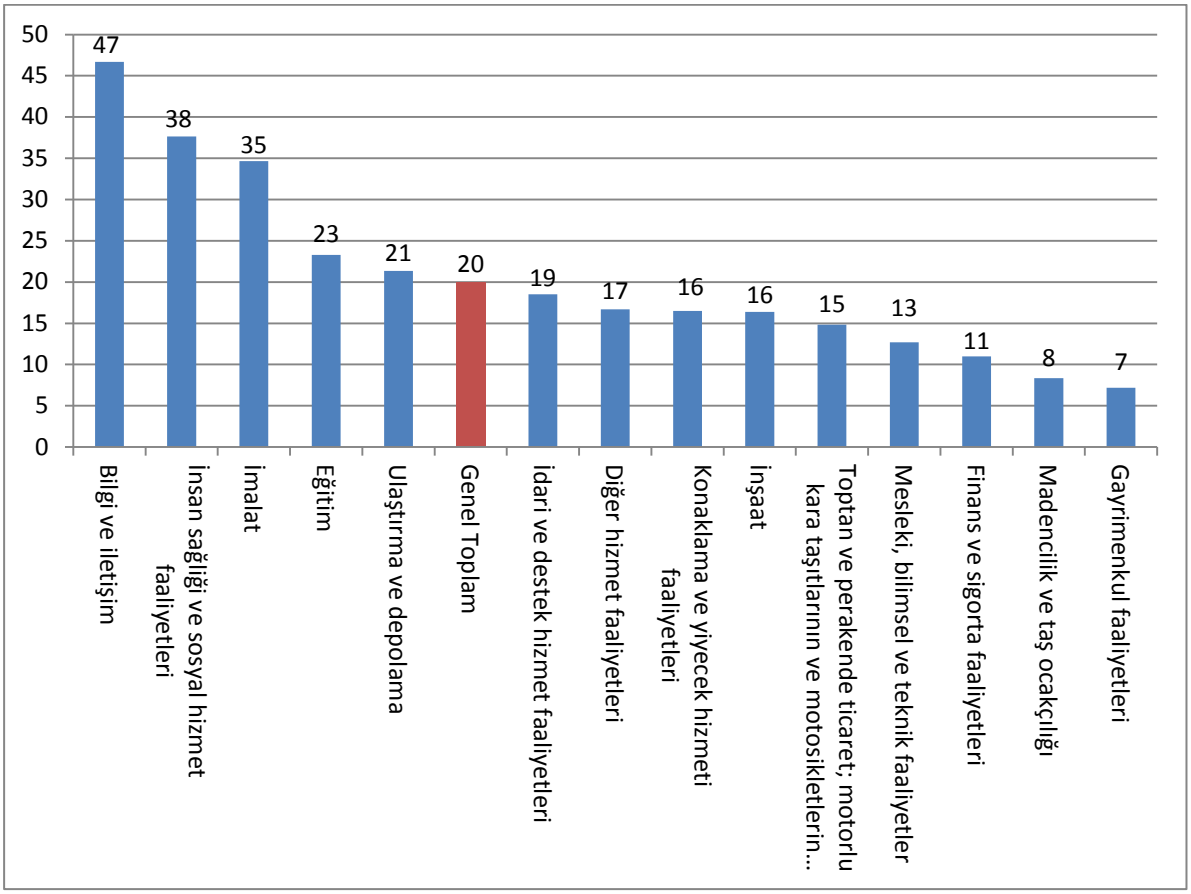

Kaynak: İPA 2015

Mardin ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 20'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Mardin'deki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Mardin ilinde de buna benzer bir dağılım görülmektedir. Özellikle Ulaştırma ve Depolama sektörü Türkiye geneli ile farklılaşmaktadır. Mardin'de çalışan sayısının ortalamanın üzerinde olan Ulaştırma ve Depolama sektörü Türkiye genelinde ortalamanın altındadır. Mardin'de ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler Bilgi ve İletişim, İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile İmalat sektörleridir.

Mardin ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık üçte biri 5-9 yıldır faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise daha 5 yılını doldurmamış yeni işyerleri gelmektedir. İşyerlerinin yüzde 64'ü bu iki gruba aittir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

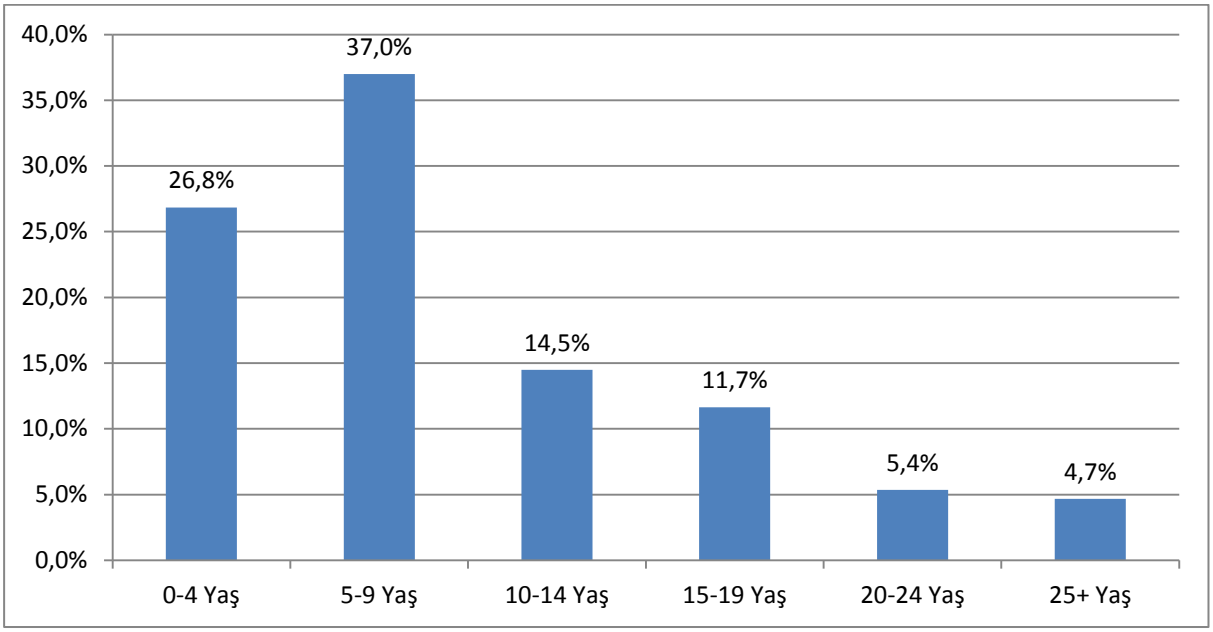

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Mardin ilindeki işyerlerinin yaş grupları benzeşmektedir. Mardin ve Türkiye geneli işyerlerinin büyük bir kısmı 5-9 yaş grubunda olması işyerlerinin daha tam olarak kurumsallaşmadığı ve kısa süredir faaliyet gösteren işyerleri olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarıdır. Çalışanların yüzde 39'u bu meslek grubundadır. Araştırma kapsamında Mardin genelinde istihdam edilen her 10 kişiden yaklaşık olarak 4'ü Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubundadır. Hem işyeri hem de çalışanların en fazla Ulaştırma ve Depolama, Toptan ve Perakende ticaret ile imalat sektöründe olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde de bu meslek grubu birinci sıradadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	651	323	974
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	1.857	337	2.194
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	4.498	466	4.963
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	34	0	34
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1.332	400	1.733
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	2.528	69	2.597
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL M.	1.153	196	1.348
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	8.799	375	9.174
YÖNETİCİLER	361	23	383
GENEL TOPLAM	21.212	2.188	23.401

Kaynak: İPA 2015

Mardin ilinde çalışanların yüzde 21'i Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir.Mardin ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye genelinden fazladır. Mardin'de erkeklerin yüzde 21,2'si, kadınların ise 21,3'ü nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Mardin'de kadınların yüzde 18,3'ünün, erkeklerin ise yüzde 6,3'ünün bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Mardin'de erkekler en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Nitelik Gerektirmeyen Meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

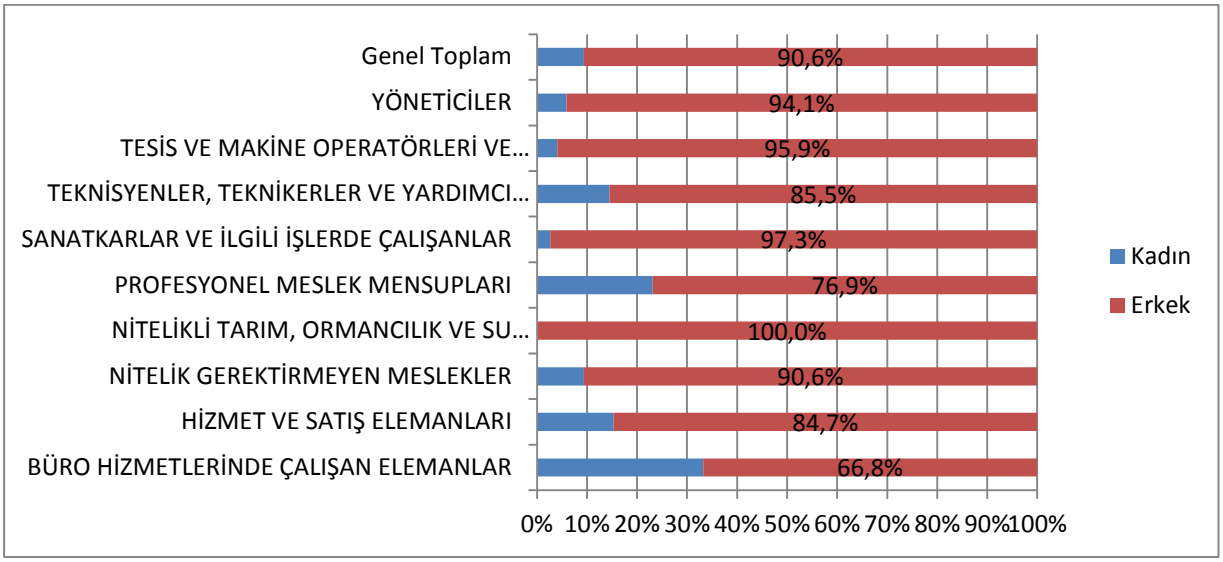

Kaynak: İPA 2015

Türkiye genelinde kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Mardin ili için de aynı durum görülmektedir. Mardin'de kadınlar özellikle Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda yoğunlaşmaktadır. Kadınların bu iki zıt meslekte fazla olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	**MAKİNECİ (DİKİŞ)**	**TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ**
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	**TEMİZLİK GÖREVLİSİ**	**ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA**
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	**BÜRO İŞÇİSİ**	**BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	**TIBBİ SEKRETER**	**BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)**
BÜRO İŞÇİSİ	**SEKRETER**	**MAKİNECİ (DİKİŞ)**
MAKİNECİ (DİKİŞ)	**SATIŞ DANIŞMANI**	**BÜRO İŞÇİSİ**
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	**AŞÇI**	**TEMİZLİK GÖREVLİSİ**
SATIŞ DANIŞMANI	**MUHASEBECİ**	**SATIŞ DANIŞMANI**
BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI	**BÜRO MEMURU (GENEL)**	**MUHASEBECİ**
PAZARLAMACI	**ÖN MUHASEBECİ**	**BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI**

Kaynak: İPA 2015

Mardin ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Tır-Çekici Şoförü mesleği görülmektedir. Mardin'de Ulaştırma ve Depolama sektörünün işgücü piyasasındaki ağırlığı burada kendini göstermiştir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Mardin ilinde yüzde 43,8'dir. Mardin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Türkiye geneline göre alanında daha geniş kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Toptan ve perakende ticaret	44,6%	26,9%
Ulaştırma ve depolama	35,8%	25,1%
İmalat	57,8%	14,1%
İnşaat	32,1%	12,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	74,2%	5,3%
Eğitim	69,7%	4,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	80,0%	3,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	38,7%	2,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	45,8%	2,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	61,5%	1,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	80,0%	0,9%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,6%
Gayrimenkul faaliyetleri	40,0%	0,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,3%	0,2%
Genel Toplam	43,8%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler Toptan ve Perakende Ticaret, ulaştırma ve depolama, İmalat ve İnşaat sektörleridir. Bilgi ve İletişim, sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet

Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe ise İŞKUR'un hizmet ağı oldukça geniştir. Ulaştırma ve Depolama ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri daha fazla etkinliğin sağlanması gereken sektörler olarak dikkat çekmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Mardin ilindeki işyerleri için yüksek olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranlar daha da arttırılmalıdır.

Mardin ilinde işyerlerinin yüzde 2,25'i part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Mardin'de part-time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10,0%	19	27	46
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,7%	8	39	47
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6,4%	6	38	44
Eğitim	6,1%	6	20	26
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4,2%	1	4	5
İmalat	2,5%	9	347	356
İnşaat	2,5%	2	41	44
Toptan ve perakende ticaret	1,7%	35	105	139
Ulaştırma ve depolama	0,6%	1	59	60
Genel Toplam	**2,3%**	**87**	**680**	**767**

Kaynak: İPA 2015

Mardin'de araştırma kapsamına giren 14 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 9 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı İmalat sektöründedir. Ancak daha sağlıklı bir analiz için sektör içerisinde part-time çalışanı olan işyerlerine bakmak daha doğru olacaktır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Mesleki, bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerindeki yaklaşık her on işyerinden birinin part-time çalışanı bulunmaktadır. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 6,5'tir. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahiptir. En düşük oran ise Madencilik sektöründedir.

Mardin ilinde çalışanların yüzde 3,3'ü part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde Mardin geneline göre part-time çalışma daha yaygındır.

Mardin'de part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 11,3'ü kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Mardin'de part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
KASİYER	**FIRIN OPERATÖRÜ (ÇİMENTO)**	**FIRIN OPERATÖRÜ (ÇİMENTO)**
AŞÇI	**MAKİNE BAKIMCI**	**MAKİNE BAKIMCI**
SEKRETER	**ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)**	**ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)**
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİ	**TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ**	**AŞÇI**
SATIŞ ELEMANI (PERAKENDE)	**GARSON (SERVİS ELEMANI)**	**TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ**
MİMAR	**İNŞAAT MÜHENDİSİ**	**GARSON (SERVİS ELEMANI)**
BÜRO MEMURU (GENEL)	**ASBEST SÖKÜM UZMANI**	**İNŞAAT MÜHENDİSİ**
MUHASEBECİ	**AŞÇI**	**REYON GÖREVLİSİ**
ZİHİNSEL ENGELLİLER ÖĞRETMENİ-ÖZEL EĞİTİM	**OTOBÜS MUAVİNİ**	**ASBEST SÖKÜM UZMANI**
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	**FİZİK LABORATUVARI SORUMLUSU**	**KASİYER**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Fırın Operatörü (Çimento), Makine Bakımcı ve Şoför (Yolcu Taşıma) olmuştur. Mardin ilinde part-time çalışma oranı Türkiye geneline göre oldukça düşük olduğu dikkat çekmektedir.

Mardin ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 6,1'i vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Mardin ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının altındadır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	29,0%	60	240	300
İmalat	14,5%	51	1.034	1.086
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8,3%	4	117	121
Toptan ve perakende ticaret	6,3%	84	284	368
İnşaat	6,2%	12	235	247
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5,0%	126	159	285
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,2%	1	0	1
Ulaştırma ve depolama	1,8%	1	218	219
Genel Toplam	6,4%	340	2.287	2.627

Kaynak: İPA 2015

Mardin ilinde ve Türkiye genelinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektör Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti sektörüdür. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti Mardin ilinde yüzde 29 iken Türkiye genelinde ise yüzde 47,2'dir. İmalat sektöründe ise Mardin ilinde yüzde 14,5 ile ikinci sırada yer alırken Türkiye genelinde ise yüzde 25 ile beşinci sırada yer almaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Mardin ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan ilk iki sektördeki erkeklerin oranı oldukça yüksek iken, Türkiye'de bu oran daha düşüktür.

Mardin ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 12,9'u kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 15,5'i vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
TIBBİ SEKRETER	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
SATIŞ DANIŞMANI	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	GÜVENLİK GÖREVLİSİ
KASİYER	GARSON (SERVİS ELEMANI)	PAKETLEME İŞÇİSİ (GIDA)
AŞÇI	PAKETLEME İŞÇİSİ (GIDA)	GARSON (SERVİS ELEMANI)
HEMŞİRE	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	AŞÇI
TEMİZLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	AŞÇI	TEMİZLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ
PAKETLEME İŞÇİSİ (GIDA)	HAMAL	TIBBİ SEKRETER
MUHASEBECİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)	BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Tıbbi Sekreter, Satış Danışmanı ve Kasiyer almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Mardin ilinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) iken, Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Mardin ilinde araştırma kapsamında yer alan 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 6,5'i ihracat yapmaktadır. İlde 5 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 10,7'si ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Mardin'e göre daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	**Oran**	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,3%	0	12	12
İmalat	23,1%	331	1297	1627
Ulaştırma ve depolama	8,3%	13	612	625
Diğer hizmet faaliyetleri	7,7%	3	30	33
Toptan ve perakende ticaret	4,9%	15	200	215
Genel Toplam	**6,5%**	**362**	**2151**	**2513**

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk iki sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Mardin ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk iki sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı alırken, Mardin ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 33,3 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 23,1 ile İmalat sektörü yer almaktadır. Mardin ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Makineci (Dikiş) ve Tır-Çekici Şoförü öne çıkmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu tür mesleklerde de çalışanların olabileceği dikkatten kaçmamalıdır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
MAKİNECİ (DİKİŞ)	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	MAKİNECİ (DİKİŞ)
KALİTE KONTROLCÜ	MAKİNECİ (DİKİŞ)	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ
BÜRO İŞÇİSİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
PAKETLEME İŞÇİSİ (GIDA)	PAKETLEME İŞÇİSİ (GIDA)	PAKETLEME İŞÇİSİ (GIDA)
ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)	BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)	KALİTE KONTROLCÜ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	KALİTE KONTROLCÜ	BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)
BÜRO MEMURU (GENEL)	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ
AŞÇI	HAMAL	BÜRO İŞÇİSİ
SEKRETER	PAZARLAMACI	HAMAL

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Makineci (Dikiş), Kalite Kontrolcü ve Büro İşçisi alırken, erkeklerde ise Tır-Çekici Şoförü, Makineci (Dikiş) ve Şoför-Yük Taşıma olarak sıralanmaktadır. Bir önceki tablodaki en çok ihracat yapılan sektör ve çalışanların cinsiyete göre dağılımı ile bu tabloyu birleştirildiğinde sıralamanın uyumlu olduğu görülmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Mardin'deki işyerlerinin yüzde 43,8'i, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

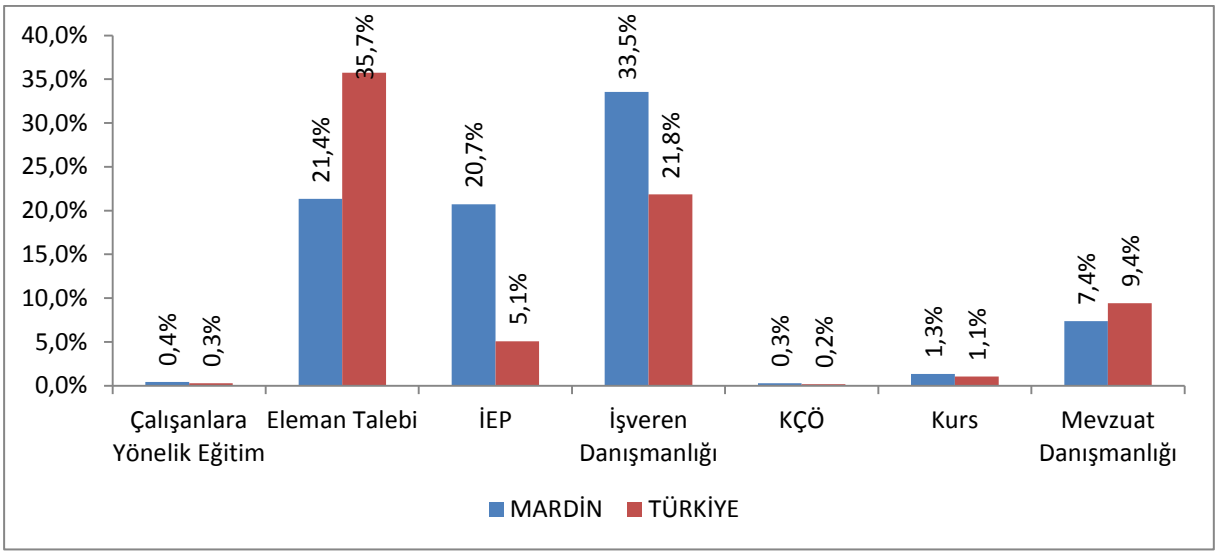

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 33,5 ile en fazla işveren danışmanlığından faydalanmışlardır. Bunu sırasıyla yüzde 21,4 ile eleman talebinde, yüzde 20,7 ile işbaşı eğitim programları, yüzde 7,4 ile mevzuat danışmanlığı yüzde 1,3 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği ve çalışanlara yönelik hizmet talepleri düşük olmuştur. Türkiye genelinde ise eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Mardin ilinde işbaşı eğitim programları ve işveren danışmanlığı ve kurs hizmetleri Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken, eleman talebinde Türkiye genelinin altında kalınmıştır.

Mardin ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 0-4 yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. Diğer yaş gruplarının oranı ise daha düşüktür.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

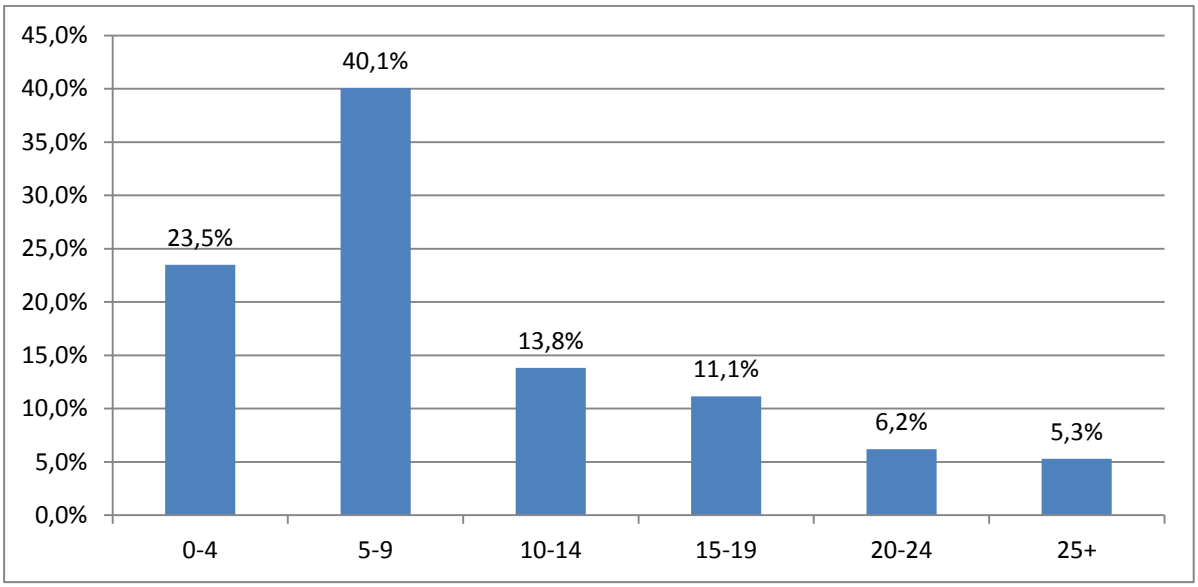

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla işveren danışmanlığından faydalanmışlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaş aralığına sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada işveren danışmanlığı, ikinci sırada eleman talebi, üçüncü sırada ise işbaşı eğitim programı yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

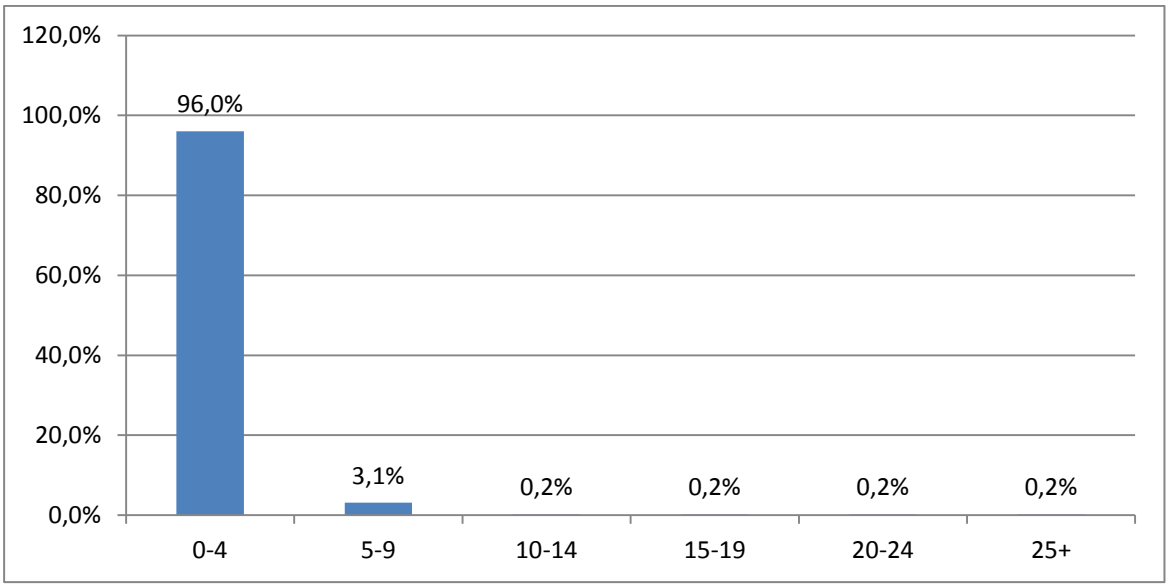

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 96'sının 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. Mardin ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	58,8%	49,1%	71,2%	13,0%	18,5%
İnşaat	44,2%	23,1%	82,7%	0,0%	17,3%
Toptan ve perakende ticaret	53,1%	43,8%	78,1%	2,3%	14,8%
Ulaştırma ve depolama	34,7%	49,6%	74,4%	0,0%	22,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	56,5%	60,9%	73,9%	0,0%	8,7%
Bilgi ve iletişim	100,0%	100,0%	66,7%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	25,0%	75,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	66,7%	75,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	36,4%	36,4%	72,7%	18,2%	18,2%
Eğitim	52,2%	52,2%	82,6%	0,0%	21,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	68,8%	93,8%	50,0%	0,0%	12,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	62,5%	37,5%	75,0%	12,5%	12,5%
Genel Toplam	**48,7%**	**47,3%**	**76,5%**	**3,1%**	**16,8%**

KAYNAK: 2015 İPA

Mardin ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti işveren danışmanlığı olmuştur. Kurs hizmeti en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Bu hizmet yapısı gereği işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmettir. İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri ile İmalat sektörleri kurs hizmetinden diğer sektörlere göre daha yüksek oranda yararlanmışlardır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Mardin ilinde part-time çalışanı olan, vardiyalı çalışma yapılan ve ihracat yapan işyerleri İŞKUR hizmetlerinden çalışanlara yönelik eğitim ve kısa çalışma ödeneği hizmetlerinden çok az faydalanmışlardır. Part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları benzerlik göstermektedir. Mardin ilinde part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin en fazla yararlandıkları hizmet işveren danışmanlığı ve eleman talebidir bu durum Türkiye geneli ile benzerlik

göstermektedir. Mardin'de işveren danışmanlığının ardından eleman talebi, işbaşı eğitim programı, mevzuat danışmanlığı ve kurs hizmetleri yer alırken, Türkiye genelinde ise Mardin'den farklı olarak birinci sırada eleman talebi, ikinci sırada işveren danışmanlığı, üçüncü sırada mevzuat danışmanlığı sonrasında sırasıyla işbaşı eğitim programı, kurs, çalışanlara yönelik eğitim ve kısa çalışma ödeneği yer almaktadı

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik11: Açık İşi Olan İşyerleri

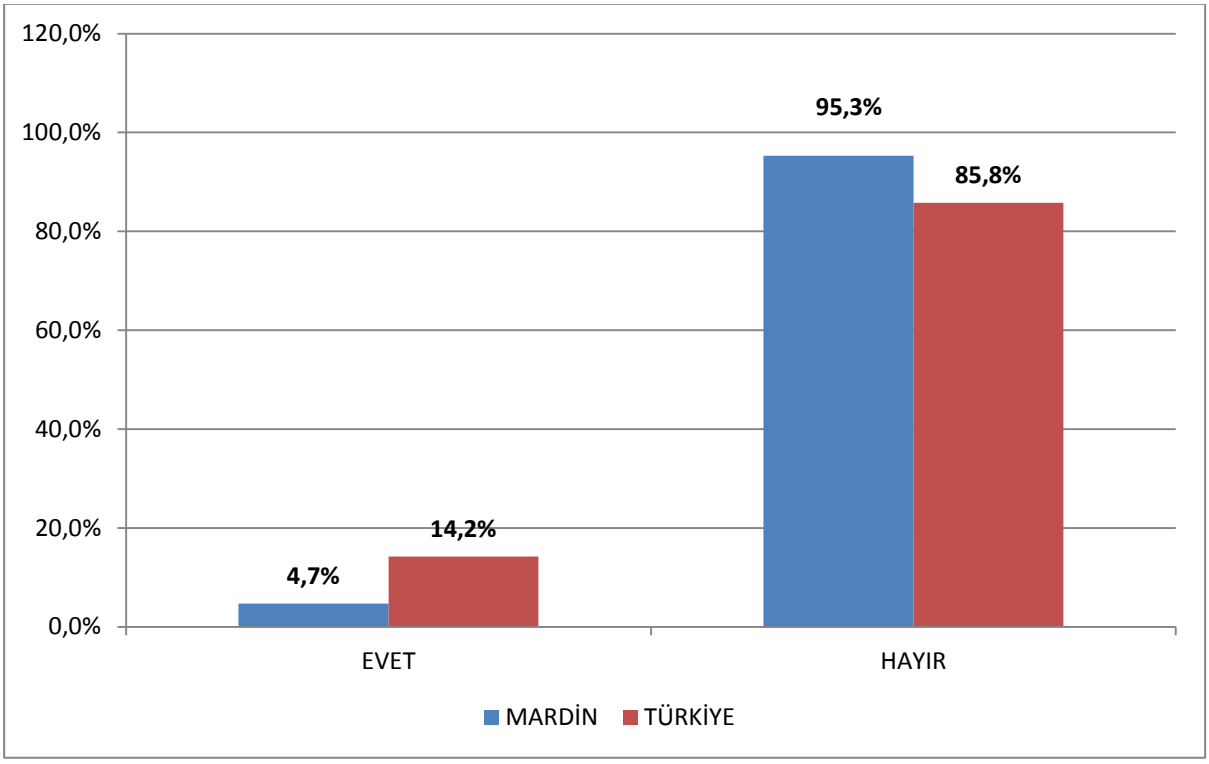

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilindeki işyerlerinin yüzde 4,7'si açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Mardin'de açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür. 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Mardin ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 10,7 olarak gerçekleşmiştir.

Mardin ilinde 55 işyerinde toplam 163 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

SEKTÖRLER	MARDİN			TÜRKİYE	
	Açık İş	Açık iş dağılımı	açık iş oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	1,2%	7,4%	0,6%	1,0%
İmalat	49	29,6%	1,1%	44,6%	2,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıt.	0	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönet. Ve İyileştirme Faal.	0	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	21	12,6%	0,6%	7,8%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret;	72	44,2%	1,6%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	12	7,2%	0,2%	3,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1	0,7%	0,2%	8,8%	2,1%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%	0,0%	1,0%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,6%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	2,0%	0,8%	3,4%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	6,1%	1,5%
Eğitim	4	2,5%	0,5%	1,1%	0,7%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	2,0%	1,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	0	0,0%	0,0%	0,3%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	1,8%	2,7%
GENEL TOPLAM	164	100,0%	0,7%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 44,2 ile Toptan perakende ve ticaret sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 29,6 ile İmalat sektörü, üçüncü olarak yüzde 12,6 ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Ulaştırma Ve Depolama, Eğitim, Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler Madencilik Ve Taş Ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri izlemiştir.

Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi Ve İletişim, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Mardin ilinde açık iş oranı yüzde 0,7 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 1 puan altındadır. Mardin'de sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 7,4 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründedir. Açık iş sayısının bu sektörde az olmasına rağmen açık iş oranın yüksek olmasının nedeni bu sektördeki çalışan sayısı ve işyeri sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Madencilik ve Taş Ocakçılığını yüzde 1,6 açık iş oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret ve yüzde 1,1 açık iş oranı ile imalat sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti ile İnşaat sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

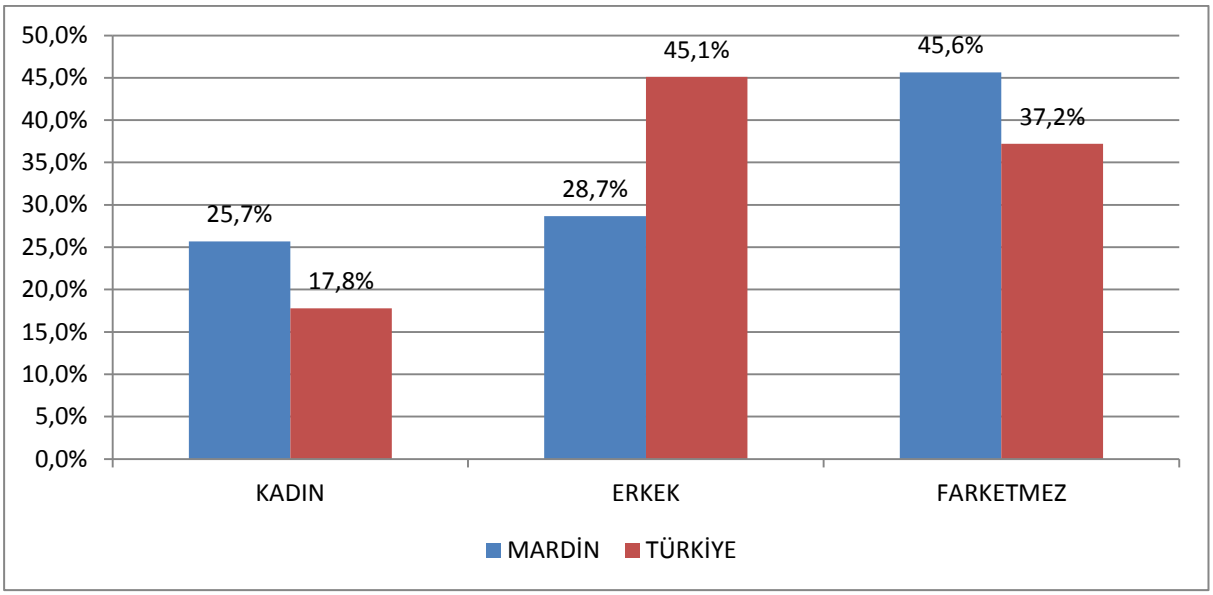

KAYNAK: İPA 2015

Mardin'de toplam açık işlerin yüzde 25,7'si için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye genelindeki orandan daha yüksek bir orandır. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 28,7 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok altındadır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 45,6 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Mardin ilindeki açık işler için talep edilen cinsiyet için erkek oranı daha yüksek olsa da Türkiye geneline göre bu makas daha dardır.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

10+	
SEKTÖR	**AÇIK İŞ VERME ORANI**
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,3%
İmalat	7,5%
İnşaat	4,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	7,7%
Ulaştırma ve depolama	1,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6,5%
Eğitim	6,1%
GENEL TOPLAM	**4,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 4,7 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Mardin'de sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 33,3 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Mardin'de ikinci sırada yüzde 7,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 7,5 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Mardin ilinde sektörel bazda; İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Eğitim ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

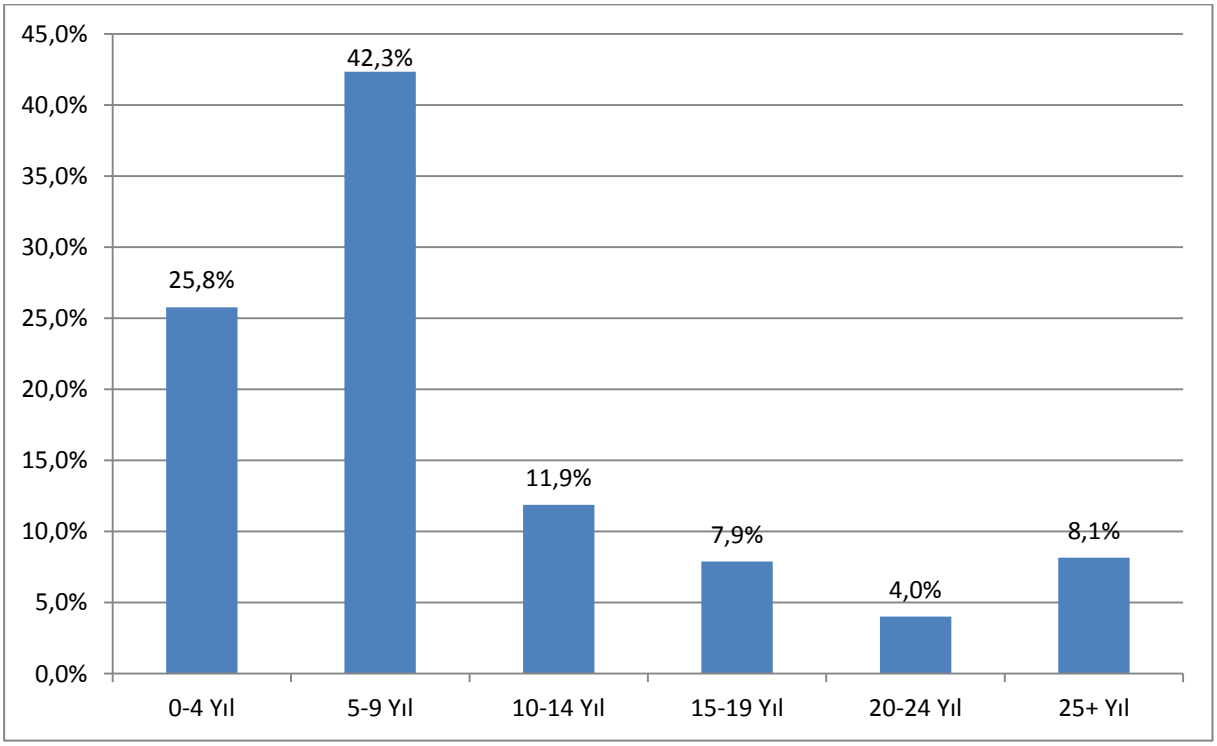

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 0-4 yaş grubuna sahip işyerleri ile 10-14 yaş arası işyerleri gelmektedir. 25+ yaş aralığındaki açık iş verme oranı yüzde 8,1 iken 15-19 yaş aralığındaki işyerlerinde ise yüzde 7,9'dur. En düşük açık iş verme oranı ise yüzde 4 ile 20-24 yaş aralığındaki iş yerleridir.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Mardin ilinde açık işlerde erkek-kadın talep etme oranı birbirine yakındır.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Farketmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	2,1%	11,3%	86,6%
İnşaat	52,9%	35,3%	11,8%
Toptan ve perakende ticaret	37,3%	29,9%	32,8%
Ulaştırma ve depolama	18,2%	81,8%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	100,0%
Eğitim	25,0%	25,0%	50,0%
Genel Toplam	**25,7%**	**28,7%**	**45,6%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; yalnızca iki sektörde çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği görülmektedir. Konaklama ve yiyecek faaliyetleri ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerindeki açık işlerde cinsiyet fark etmemektedir. İmalat sektöründe de yüzde 86,6 oranında fark etmemektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yüzde 100 oranında eleman talep ediliyorken ulaştırma ve depolama sektöründe ise bu oran yüzde 81,8'dir. Madencilik ve taş ocaklığı sektöründe fiziksel özellikler nedeniyle erkek eleman talep ediliyorken, ulaştırma ve depolama sektöründen tır şoförü mesleği için yine yüksek oranda erkek eleman talep edilmektedir. Kadınların en fazla talep edildiği sektörler ise yüzde 52,9 ile inşaat ve yüzde 37,3 toptan ve perakende ticaret sektörleridir.

Mardin'de açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında Türkiye geneline göre dağılıma benzediği görülmektedir. Nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda ise Maridn ilinin Türkiye geneline göre açık iş dağılımın daha düşük olduğu görülmektedir. Bu da Mardin ilinde kalifiye elemana ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grup	Mardin			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	13	8,1%	1,3%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	32	19,4%	1,4%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9	5,4%	0,2%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1	0,6%	2,9%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	6	4,0%	0,4%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	32	19,7%	1,2%	21,5%	2,2%
Teknisyen, Tekniker. ve Yard. Profes. Mes. Mensup.	11	6,7%	0,8%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	59	36,1%	0,6%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	0	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	164	100,0%	0,7%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubundadır. İkinci sırada Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Mardin ilinde son dönemlerde kafe, restoran, lokanta ve mağaza vb. türünde birçok işyeri açılmıştır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmuştur. Bu sebeple hizmet ve satış elemanları talebinde artış olmuştur. Açık iş talebi olmayan meslek grupları ise yöneticiler meslek grubudur. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Türkiye'de ise Mardin iline benzer şekilde açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci benzer oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Mardin'de açık iş dağılımında son sırada sırada yer alan Nitelikli tarım, orman ve su ürünleri çalışanları meslek grubu, açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu ve üçüncü sırda ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu yer almaktadır.

Türkiye'de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla hizmet ve satış elemanları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olarak sıralanmıştır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Mardin			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	43,5%	16,3%	40,3%	25,5%	25,0%	49,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	16,6%	16,4%	67,0%	17,6%	19,3%	63,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	21,9%	78,1%	17,0%	46,5%	36,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	62,9%	0,0%	37,1%	23,7%	41,7%	34,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	69,6%	23,4%	7,0%	21,3%	27,5%	51,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Prof. Meslek Mens.	49,3%	29,7%	20,9%	12,6%	51,1%	36,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6,7%	62,3%	31,0%	11,0%	73,9%	15,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	100,0%	18,6%	61,3%	20,2%
Yönetici	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	**25,7%**	**28,7%**	**45,6%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Hizmet ve Satış elemnlar meslek gurubudur. İkinci sırada Nitelik gerektirmeyen meslek gurubu gelmektedir. Üçüncü sırda ise Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Prof. Meslek Mensubu meslek gurubu gelmektedir. Erkeklerde ise en fazla açık işin olduğu meslek grubu Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda iken bu sektörü Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Prof. Meslek Mens. Meslek grubu ve Hizmet ve Satış elemanları meslek grubu takip etmektedir.

Mardin ilinde eleman talebinde cinsiyet açısından farketmez seçeneği en fazla Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda iken Türkiye genelinde ise bu seçenek en fazla Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubundadır.

Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	MAKİNECİ (DİKİŞ)	17,6%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	26,8%
2	SATIŞ DANIŞMANI	10,2%	DİKİŞ MAKİNASI OPERATÖRÜ-KUMAŞ	10,4%
3	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	6,6%	ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)	5,4%
4	EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	6,1%	KALİTE KONTRÖLÖRÜ-KUMAŞ	5,2%
5	OVERLOK MAKİNESİ OPERATÖRÜ (OVERLOKÇU)	6,1%	ÜTÜCÜ	4,7%
6	OTOBÜS MUAVİNİ	3,3%	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	3,9%
7	ASANSÖR MONTAJ USTASI	3,0%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	3,1%
8	BÜRO İŞÇİSİ	2,7%	KESİMHANE İŞÇİSİ	2,1%
9	AŞÇI	2,7%	SEVKİYAT GÖREVLİSİ	2,1%
10	ÖN MUHASEBECİ	2,6%	SATIŞ DANIŞMANI	2,0%
11	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2,6%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	2,0%
12	MUHASEBECİ	2,6%	TÜNEL KALIPÇI-İNŞAAT	1,8%
13	SEKRETER	2,1%	AŞÇI	1,4%
14	PAZARLAMACI	2,1%	DİĞER MOBİLYA İŞÇİLERİ	1,3%
15	GARSON (SERVİS ELEMANI)	2,0%	MUHASEBECİ	1,2%
16	MOTOR TEST TEKNİSYENİ	2,0%	ÖN MUHASEBECİ	1,1%
17	BÜRO MEMURU (GENEL)	1,9%	BULGUR İMAL İŞÇİSİ	1,0%
18	YUFKA USTASI	1,5%	PAZARLAMACI	1,0%
19	RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	1,4%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1,0%
20	ÇAYCI	1,4%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	0,9%
21	**Diğer Meslekler**	19,6%	**Diğer Meslekler**	21,7%
Toplam		**100,0%**	**Toplam**	**100%**

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde birinci meslek olan Makineci (Dikiş) mesleği değişmemiştir. İkinci sıradaki meslekler değişmiştir. 2015 yılında ikinci ve üçüncü sırada sırasıyla Satış Danışmanı ve Tır-Çekici şoförü gelmektedir. 2014 yılında ise Ortacı/Ayakçı ve Kalite Kontrölü-Kumaş meslekleri ikinci ve üçüncü sırada gelmektedir..

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk yirmi meslek içerisinde yer alan mesleklerden on iki tanesi Dikiş Makinesi Operatörü, Ortacı/Ayakçı, Kalite Kontrölörü, Ütücü, Kumaş Paketleme İşçisi, Kesimhane İşçisi, Sevkiyat Görevlisi, Tünel Kalıpçı-İnşaat, Diğer Mobilya İşçileri, Bulgur İmal İşçisi, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), bu sene ilk yirmi meslek içerisinde yer almamaktadır. Onların yerine bu sene El ve Makine Dikişçisi(Genel), Ovarlokçu, Otobüs Muavini, Asansör Montaj Ustası, Büro İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, Sekreter, Motor Test Teknisyeni, Büro memuru (Genel), Yufka Ustası, Resepsiyon Görevlisi ve Çaycı meslekleri açık işlerde ilk yirmi meslek arasında yerini almıştır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında Mardin iline benzer şekilde birinci sırada Makineci (Dikiş) mesleği bulunmaktadır. İkinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır..

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Farketmez
SATIŞ DANIŞMANI	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	MAKİNECİ (DİKİŞ)
SEKRETER	OTOBÜS MUAVİNİ	EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	ASANSÖR MONTAJ USTASI	OVERLOK MAKİNESİ OPERATÖRÜ (OVERLOKÇU)
MOTOR TEST TEKNİSYENİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ
ÇAYCI	YUFKA USTASI	ÖN MUHASEBECİ
BÜRO İŞÇİSİ	PASTA USTASI	BÜRO İŞÇİSİ
AŞÇI	BÜRO MEMURU (GENEL)	İNŞAAT MÜHENDİSİ
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	SIVACI	MUHASEBECİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	SIHHİ TESİSATÇI/ISITMA VE SIHHİ TESİSATÇI	ÜTÜCÜ
ÖN MUHASEBECİ	TAŞ VE TUĞLA DUVARCISI/YAPI DUVARCISI	PAZARLAMACI

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Satış Danışmanı, Sekreter, ve Garson (Servis Elemanı) iken, erkeklerde Tır-Çekici Şoförü, Otobüs Muavini ve Asansör Montaj Ustası yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), El ve Makine

Dikişçisi (Genel) ve Ovarlok Makinesi Operatörü. Türkiye genelinde ise kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

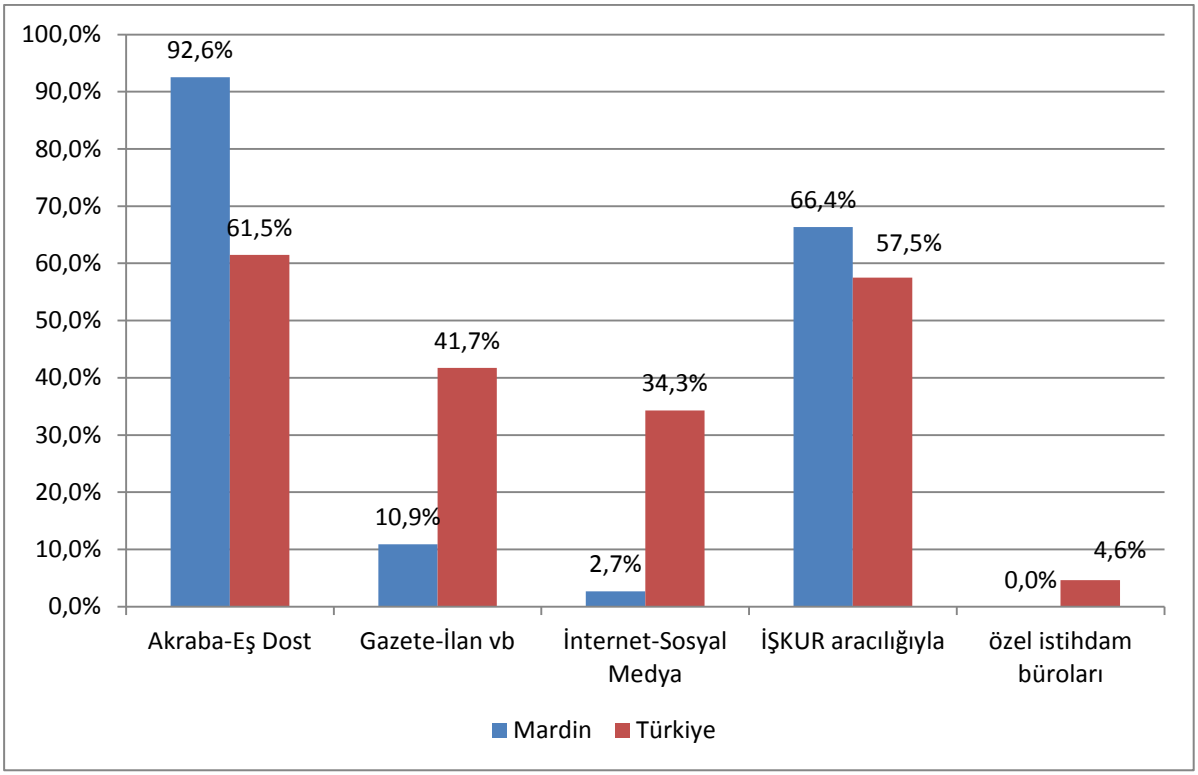

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında söz konusu olan sıralama Türkiye genelinde ve Mardin'de benzerlik söz konusudur. Mardin'de işverenler tarafından açık işlerin karşılanmasında arama kanalı olarak birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken bunu sırasıyla İŞKUR, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Mardin'de "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır. Mardin'de 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 65,5 iken bu sene artarak yüzde 66,4'e çıkmıştır. Bu da İŞKUR'un kendini günden güne geliştirerek işveren için önemli bir pozisyona ilerlediğinin göstergesidir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İmalat	97,9%	2,3%	0,0%	77,1%
İnşaat	82,4%	17,6%	0,0%	58,8%
Toptan ve perakende ticaret	92,5%	16,4%	3,0%	59,7%
Ulaştırma ve depolama	81,8%	0,0%	0,0%	90,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	100,0%	0,0%	66,7%	0,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	92,6%	10,9%	2,7%	66,4%

KAYNAK: İPA 2015

Mardin'de Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Eğitim sektörlerinde açık işlerinin tamamını İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Ulaştırma ve Depolama ve İmalat sektörlerinde de açık, işlerinin büyük bir kısmı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Tüm Sektörlerde neredeyse açık işlerin tamamı için iş arama analı olarak akraba-eş dost kanalını kullandığı görülmektedir. İnternet-Sosyal Medyanın arama kanalı olarak en çok kullanıldığı sektörde Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür. Madencilik ve taş ocakçılığı ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe açık işlerin karşılanmasında firmalar tarafından arama kanalı olarak İŞKUR tercih edilmektedir.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

MESLEK GRUP	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	98,2%	1,8%	0,0%	59,3%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	96,7%	13,4%	0,0%	54,6%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	92,8%	15,2%	0,0%	96,6%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	74,6%	16,3%	0,0%	75,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	90,1%	29,6%	0,0%	70,3%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	74,8%	0,0%	0,0%	50,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	83,6%	33,2%	67,0%	33,0%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
GENEL TOPLAM	**92,6%**	**10,9%**	**2,7%**	**66,4%**

KAYNAK: İPA 2015

Mardin ilinde İŞKUR'u oransal olarak en fazla Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Hizmet ve Satış Elemanları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, teknisyenler, Teknikerle ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda olanlar için kullanmaktadırlar. Yine Tüm meslek grupları için Akraba-Eş Dost arama kanalı yüksek oranda kullanılmaktadır. İnternet-sosyal Medya arama kanalı kullanılan tek meslek grubu ise Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubudur. Gazete-İlan vb. arama kanalını hiç kullanmayan sektörler ise Profesyonel Meslek Mensupları ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarıdır.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

MESLEK	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
MAKİNECİ (DİKİŞ)	100,0%	0,0%	0,0%	72,2%
SATIŞ DANIŞMANI	92,8%	21,7%	0,0%	93,5%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	100,0%	0,0%	0,0%	19,8%
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
OVERLOK MAKİNESİ OPERATÖRÜ (OVERLOKÇU)	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
OTOBÜS MUAVİNİ	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
ASANSÖR MONTAJ USTASI	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
BÜRO İŞÇİSİ	100,0%	0,0%	0,0%	27,2%
AŞÇI	75,4%	27,2%	0,0%	100,0%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
DİĞER MESLEKLER	84,4%	20,3%	6,3%	60,9%
GENEL TOPLAM	92,6%	10,9%	2,7%	66,4%

KAYNAK: İPA 2015

El ve Makine Dikişçisi (Genel), Ovarlok Makinesi Operatörü, Otobüs Muavini, Aşçı mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Aşçı ve Satış Danışmanı mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya fazla tercih edilmemektedir. En çok açık iş olan ilk on meslek içinde İnternet-Sosyal Medya aracılığı arama yoktur.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	91,6%	90,2%	92,3%	100,0%	100,0%	100,0%
Gazete-İlan vb	0,0%	17,9%	19,2%	0,0%	0,0%	0,0%
İnternet-Sosyal Medya	5,7%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	88,6%	54,8%	73,1%	90,9%	100,0%	17,5%
Genel Toplam	21,4%	38,1%	15,8%	7,2%	2,0%	8,0%

KAYNAK: İPA 2015

Mardin'de açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 5-9 yaştaki firmalar, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 10-14 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak her yaşta işyeri yüksek oranda Akraba-Eş Dost'u tercih ekmektedir. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar 0-4 ve 10-14 yaş aralığındadır. Açık iş arama kanalı olarak Gazete-ilan vb. tercih eden firmalar ise 5-9 ve 10-14 yaş aralığındadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Mardin			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	87,8%	2,2%	10,0%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	81,2%	6,7%	12,1%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	50,4%	0,0%	49,6%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	90,9%	2,1%	7,0%	70,4%	12,3%	17,3%
Genel Toplam	88,0%	2,7%	9,3%	**67,5%**	**12,5%**	**19,9%**

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Mardin ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Mardin'de Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Mardin			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez
Akraba-Eş Dost	81,2%	95,5%	97,1%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb	18,9%	11,5%	5,9%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	5,8%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR aracılığıyla	81,8%	43,4%	72,1%	16,5%	48,1%	35,4%
Genel Toplam	**25,7%**	**28,7%**	**45,6%**	**17,80%**	**45,10%**	**37,20%**

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile Mardin'de en fazla cinsiyet bakımından farketmez seçeneği seçilirken kadın ve erkek aranma oranı da oldukça yüksektir. Türkiye'de de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde de Mardin'de en fazla kadın aranıyorken Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde hem Mardin'de hem Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Mardin'de en fazla kadınlar aranıyorken Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır.

Mardin'deki işyerlerinin 6,4'ünde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Mardin illinde vardiyalı çalışma olan işyerlerinde açık işlerin büyük kısmı Akraba-Eş dost ve İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	88,3%	100,0%	51,3%	88,5%
Gazete-İlan vb	0,0%	0,0%	51,3%	8,2%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	75,6%	59,2%	100,0%	70,9%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 88,5'lik kısmının Akraba-Eş Dost aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 70,9 ile İŞKUR aracılığıyla arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 53,6'sında cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 32,1'inde kadın eleman arandığı, yüzde 14,3'ünde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 100'ü Akraba-Eş Dost vasıtasıyla aranmaktadır. Yine kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı yüzde 88,3'lük oranıyla Akraba-Eş Dost'tur. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işaretleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Mardin'de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini arama kanalları; hem Mardin geneli açık işlerin aranma kanalları hem de Türkiye geneli vardiyalı çalışma yapılan ve açık işi olan işyerlerinin aranma kanalları ile benzemektedir.

Mardin'deki açık işlerin yüzde 7,4'ü part-time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 2,2'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Mardin genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla Akraba Eş Dost arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Gazete-İlan vb	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	100,0%	18,6%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	100,0%	0,0%	81,4%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 100'lük kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 81,4 ile İŞKUR takip etmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 41,7'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 33,3'ünde kadın eleman, yüzde 16,7'sinde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Türkiye genelinde part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Mardin'deki açık işlerin yüzde 32,5'i İhracat yapan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 6,5'i ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelediğinde; Mardin genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla Akraba Eş Dost arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise İŞKUR gelmektedir

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	0,0%	100,0%	94,4%	93,9%
Gazete-İlan vb	0,0%	8,5%	2,8%	4,1%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	49,7%	86,0%	77,4%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 93,9'luk kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 77,4 ile İŞKUR takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 24,5' inde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 1,9'unde kadın eleman aranmakta iken, yüzde 73,6'sı için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde yüzde 100'lük bir oranda İŞKUR vasıtasıyla eleman aranmaktadır. Erkek eleman aranma

yolunda ise yüzde 100'lük bir oranda Akraba-Eş Dost tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 94,4'lük bir oranı Akraba-Eş Dost arama kanalını tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Mardin'deki açık işlerin yüzde 85,5'i daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir. İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	84,7%	100,0%	100,0%	96,0%	58,4%	85,2%	51,5%	73,0%
İŞKUR aracılığıyla	84,9%	56,1%	71,9%	71,6%	61,0%	14,8%	75,4%	36,3%
Gazete-İlan vb	18,8%	3,4%	4,6%	8,0%	19,6%	30,0%	26,8%	27,1%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	6,2%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 96 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 71,6 ile İŞKUR'dur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 73'ünde Akraba-Eş Dost ve yüzde 36,3'ünde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir.. Açık işlerin yüzde 85,5 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir. İŞKUR'un daha önce hizmetlerinden yararlananların açık iş arama durumunda, oranı cinsiyet olarak fark etmez denilen açık işler düşürmüştür. Fark etmez seçeneğini tercih edenlerin hizmetlerden yararlanmayanlardaki oranı daha önce hizmetlerden yararlananlardan daha yüksektir. Bu durum açık iş olan mesleğin yapısından kaynaklanabilir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Mardin'de 163 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Daha sonra sırası ile Takım Çalışmasına Uyum, İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar Kullanımı, Satış ve Pazarlama, Hesap Yapabilme, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Yabancı Dil Becerisi gelmektedir. Mardin ilindeki hiçbir açık işte Proje Tabanlı Çalışma tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde ise Mardin iline benzer şekilde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; kadınlarda en çok talep edilen beceri Bilgisayar Kullanma ikinci sırada Satış ve Pazarlama üçüncü sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği gelmektedir. Erkeklerde ise birinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik üçüncü sırada Takım Çalışması becerileri gelmektedir. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. Kadınlarda istenilen beceriler incelendiğinde kadınların daha çok açık Satış Danışmanı ve Sekreter gibi mesleklerde çalıştırılmak istenildiğini göstermektedir da önce incelediğimiz kadınlar için açık işlerin mesleklere göre dağılımı da bunu desteklemektedir.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe , İmalat ve İnşaat sektörlerinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Toptan ve perakende ticaret sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Ulaştırma ve Depolama sektöründe İletişim ve İfade Yeteneği, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, Nitelikli Tarım, Orman ve Su ürünleri meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Hizmet ve Satış Elemanları Ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceri meslekte İletişim ve İfade Yeteneğidir. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grublarında açık işlerden öncelikli olarak istenen beceri Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim ve İfade Yeteneği olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleğin 5'inde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 4 meslekte Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 4 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği, 3 meslekte Satış ve Pazarlama Becerisi, 2 meslekte Bilgisayar kullanımı ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan Makine (Dikiş) mesleğinde sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik; Satış Danışmanı mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği, Satış ve pazarlama olmuştur.. Muhasebe ile ilgili mesleklerde ise Bilgisayar Kullanımı ile Hesap Yapabilme beceresi ön planda olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Mardin genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" ikinci sırada "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" tir. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir. Gazete-İlan vb. arama kanalında öne çıkan beceri ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 88'inin 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Mardin ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. 0-30 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi Satış ve Pazarlama ile Takım Çalışması olurken, 31-89 gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilmedir

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Mardin'de açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Mardin'de açık işlerin yarısı için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

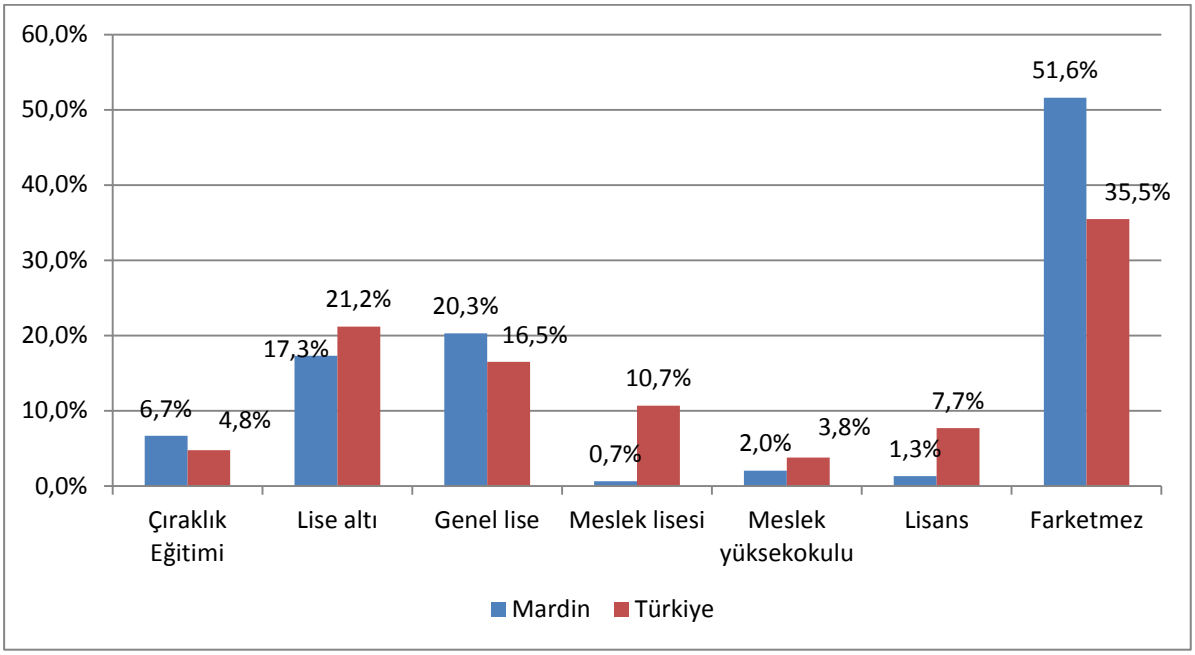

Kaynak: İPA 2015

Mardin ilinde en fazla talep edilen eğitim düzeyi sırasıyla Fark etmez, Genel lise, Lise altı, Çıraklık Eğitimi, MYO, Lisans ve Meslek Lisesi şeklindedir. Türkiye genelinde ise Fark etmez, Lise altı Genel lise, Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam etmektedir. Hem Mardin ilinde Hem Türkiye genelinde ilk sırada eğitim düzeyi farketmez çıktıysa da sonraki sıralama farklılık göstermektedir. Mardin ilindeki açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi Türkiye Geneline göre düşüktür.

Hem Türkiye genelinde hem de Mardin'de en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "*biz işyerinde eğitiriz*" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Çıraklık Eğitimi	18,0%	2,3%	3,1%	6,7%
Lise altı	33,2%	2,3%	17,9%	17,3%
Genel lise	22,1%	23,0%	17,7%	20,3%
Meslek lisesi	0,0%	2,3%	0,0%	0,7%
Meslek yüksekokulu	5,4%	2,3%	0,0%	2,0%
Lisans	0,0%	0,0%	2,9%	1,3%
Farketmez	21,3%	67,8%	58,5%	51,6%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Mardin'de eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 33,3 ile lise altı, bunu takiben yüzde 21,3 ile fark etmez olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi fark etmez olarak yüzde 67,8 ve bunu takiben yüzde 23 ile genel lise eğitimli talep edilmektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Sadece kadın eleman talep edilen açık işlerde yüzde 54,5 lise altı ve fark etmez seçeneği talep edilirken, bu oran erkeklerde yüzde 76,4'tür.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
Toptan ve perakende ticaret	11,9%	17,9%	22,4%	0,0%	1,5%	0,0%	0,0%	46,3%
İmalat	2,3%	20,6%	20,6%	2,3%	0,0%	0,0%	0,0%	54,3%
İnşaat	5,9%	0,0%	29,4%	0,0%	5,9%	0,0%	0,0%	58,8%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	27,3%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%	0,0%	63,6%
Eğitim	0,0%	25,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	33,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**6,7%**	**17,3%**	**20,3%**	**0,7%**	**2,0%**	**1,3%**	**0,0%**	**51,6%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde toptan ve perakende ticaret, madencilik ve taş ocakçılığı, imalat, inşaat, ulaştırma ve depolama, eğitim, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi fark etmez iken, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe ise Lisanstır.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grupları	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1,8%	18,7%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	70,3%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	3,3%	0,0%	41,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	55,6%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	3,4%	41,0%	18,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	36,9%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	0,0%	24,3%	33,1%	0,0%	17,2%	0,0%	0,0%	25,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	49,3%	0,0%	29,6%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	25,7%	12,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	62,3%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	0,0%	0,0%	16,6%	0,0%	16,4%	33,8%	0,0%	33,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel toplam	**6,7%**	**17,3%**	**20,3%**	**0,7%**	**2,0%**	**1,3%**	**0,0%**	**51,6%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; nitelik gerektirmeyen meslekler, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmezdir. Hizmet ve satış elemanları meslek grubunda lise altı, Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda genel lise, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek grubunda çıraklık eğitim ve Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda ise Lisans mezunu talebi ön plandadır.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Farketmez	96,1%	7,7%	2,6%	54,0%
Genel lise	92,7%	14,2%	0,0%	74,0%
Lise altı	88,6%	4,2%	0,0%	96,2%
Çıraklık Eğitimi	80,3%	39,6%	0,0%	80,3%
Meslek yüksekokulu	68,3%	32,2%	0,0%	67,8%
Lisans	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Meslek lisesi	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel toplam	**92,6%**	**10,9%**	**2,7%**	**66,4%**

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, İŞKUR ve gazete-ilan arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR ve akraba-eş dost aracılığıyla aramaktadır. Genel lise ve MYO eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost ve İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Lisan eğitim düzeyi istenilen işlerde akraba-eş dost ve internet ve sosyal medya aracı olarak kullanılmaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Mardin genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Farketmez	83,3%	0,0%	16,7%
Genel lise	93,5%	6,5%	0,0%
Lise altı	88,3%	8,0%	3,8%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	100,0%	0,0%	0,0%
Lisans	100,0%	0,0%	0,0%
Meslek lisesi	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**88,0%**	**2,7%**	**9,3%**

Kaynak: İPA 2015

Mardin'de Çıraklık Eğitimi, Lisans, Meslek Yüksekokulu, Lisans eğitim düzeylerinde talep edilen eleman 0-30 gün içinde temin edilebilirken, Genel Lise, lise altı, fark etmez eğitim düzeyinde yine genel olarak 0-30 gün içerisinde temin edilebilmektedir.

Tablo 41 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir ifade kurulamayacaktır.

Mardin ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektörler	0-30	31-89	90+
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	94,1%	0,0%	5,9%
Toptan ve perakende ticaret	86,6%	3,0%	10,4%
Ulaştırma ve depolama	36,4%	9,1%	54,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Ulaştırma ve depolama ve toptan ve perakende ticaret sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlere göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
0-4	100,0%	0,0%	0,0%
5-9	92,1%	6,4%	1,5%
10-14	73,1%	0,0%	26,9%
15-19	54,9%	0,0%	45,1%
20-24	100,0%	0,0%	0,0%
25+	90,8%	0,0%	9,2%
Genel Toplam	88,0%	2,7%	9,3%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 5-9 yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 92,1'ini 0-30, yüzde 6,4'ünü 31-89, yüzde 1,5'ini 90+ gündür aradığı gözlemlenmiştir. 15-19 ve 10-14 yaş aralığındaki işyerlerinin eleman bulurken diğer yaş gruplarına göre daha uzun aradığı ancak genel anlamda tüm yaş gruplarında var olan açık işlerin kısa sürede kapatıldığı görülmektedir.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grupları	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	82,9%	0,0%	17,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	76,1%	7,2%	16,8%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	100,0%	0,0%	0,0%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	100,0%	0,0%	0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	66,8%	0,0%	33,2%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	100,0%	0,0%	0,0%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	90,1%	9,9%	0,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	89,1%	1,8%	9,1%
Genel Toplam	88,0%	2,7%	9,3%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde kapatıldığı, Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Profesyonel Meslek Mensupları ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olmuştur

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Mardin ilindeki işyerlerinin yüzde 11,1'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Mardin ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı Türkiye geneline göre daha kolay bulmaktadır.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

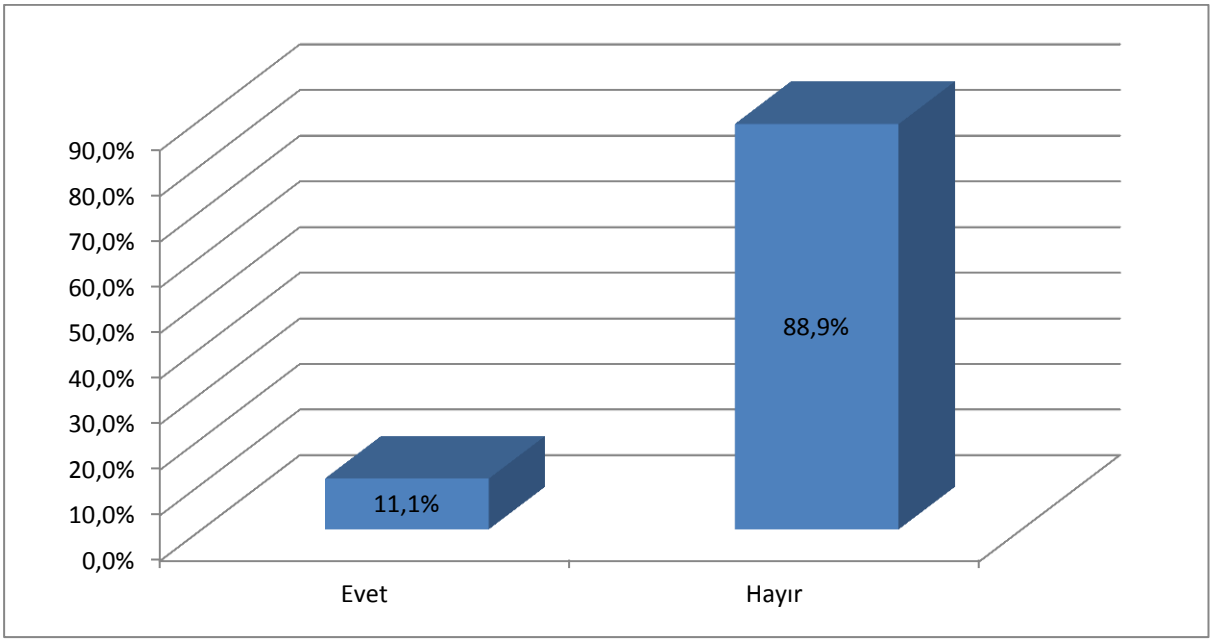

Kaynak: İPA 2015

Her on işyerinden biri aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Mardin ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında uyum olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmemektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Mardin ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İmalat ve İnşaat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	0	0,0%	3	1	33,3%
İmalat	134	40	29,9%	125	28	22,4%
İnşaat	232	19	8,2%	196	22	11,1%
Toptan ve perakende ticaret	324	61	18,8%	310	38	12,2%
Ulaştırma ve depolama	371	45	12,1%	360	7	2,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	40	19	47,5%	37	8	22,6%
Bilgi ve iletişim	5	0	0,0%	3	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	3	50,0%	6	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	5	0	0,0%	5	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	16	40,0%	34	3	9,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	29	3	10,3%	25	1	4,2%
Eğitim	37	16	43,2%	34	9	27,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	26	12	46,2%	21	9	45,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	16	3	18,8%	14	3	23,1%
Genel Toplam	**1.269**	**239**	**18,8%**	**1.173**	**131**	**11,1%**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 96 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz sene işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirten işyerlerinden yüzde 55 oranında olan 108 işyeri bu yıl temininde güçlük çekme durumundan ayrılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçtiğimiz sene temininde güçlük çektiğini belirten yaklaşık her 2 işyerinden bir tanesi işgücü bulmakta artık güçlük yaşamamaktadır.

2014 yılı İPA çalışmasında Mardin'deki işyerlerinin yüzde 18,8'inin eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin yaklaşık her 10 tanesinden ikisi eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 7,7 puanlık bir azalışla yüzde 11,1 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu azalma yukarıda da

belirtildiği gibi özellikle 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yüzde 55 oranında bir azalışın olmasından kaynaklanmaktadır. Bununla beraber işyeri sayısında yüzde 7,6 orana karşılık 96 işyerinin sayısında azalma gerçekleşmiştir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok Ulaştırma ve Depolama sektöründe olduğu görülmektedir.

Mardin'de geçen yıla göre eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı azalmış aynı zamanda Türkiye geneli oranının altında olduğu görülmektedir.

Mardin'de 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 409 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	94	32
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	91	6
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	85	59
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	53	32
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	39	11
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	28	9
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	18	13
YÖNETİCİLER	1	0
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0	1
GENEL TOPLAM	**409**	**164**

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 23'lük pay ve 94 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 22,3'lük pay ve 91 kişi ile profesyonel meslek mensupları, yüzde 20,8'lik pay ve 85 kişi ile tesis ve makine operatörleri meslek grupları takip etmektedir.

Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslekle grubu açık işlerde yüzde 36,1'lik pay ve 59 kişi ile ilk sırada yer alırken, temininde güçlük çekilen kişilerde yüzde 20,8'lik pay ve 85 kişi ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Mardin ilindeki temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre sıralaması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Mardin ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

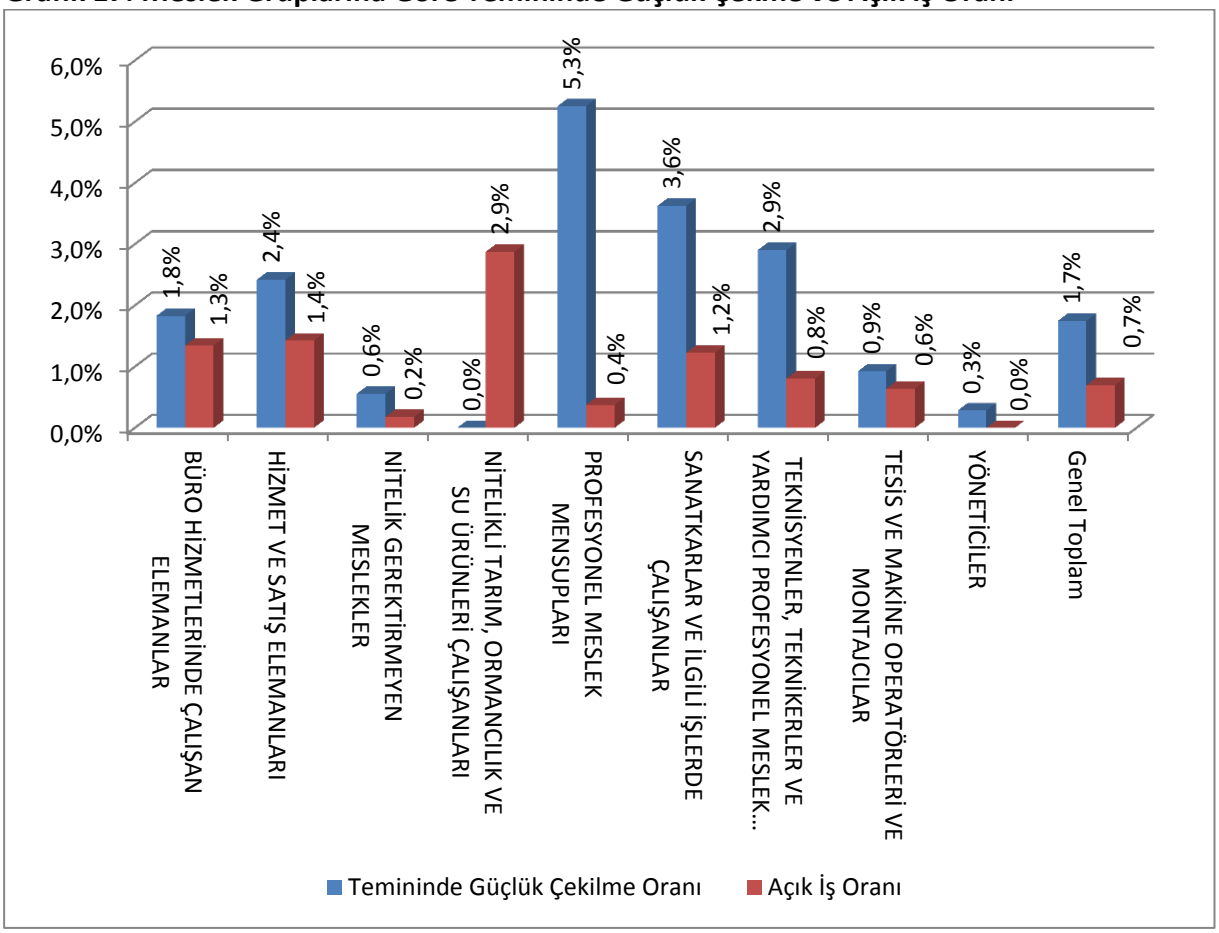

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Mardin'de Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda çalışanların yüzde 5,3'ünün temininde güçlük çekilmektedir. 2014 İPA çalışmasında da söz konusu meslek grubunda çalışanların yüzde 7,7 oranında temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2015 İPA'da sırayı yüzde 3,6 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu ve yüzde 2,9 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları almaktadır.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Mardin'de eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
MAKİNECİ (DİKİŞ)	8,3%
USTA ÖĞRETİCİ (SERAMİK ŞEKİLLENDİRME)	5,0%
SATIŞ DANIŞMANI	3,1%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	2,9%
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	2,4%
OVERLOK MAKİNESİ OPERATÖRÜ (OVERLOKÇU)	2,4%
SIVACI	2,4%
MUHASEBECİ	2,2%
EBE-HEMŞİRE	2,1%
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	2,0%
DİĞER	67,1%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Makineci (dikiş) mesleği yüzde 8,3'lük payla ilk sırada yer almaktadır. En fazla açık iş olan birinci meslek konumundadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 meslek benzerlik göstermektedir. Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Tır-Çekici Şoförü, Muhasebeci meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisindedir. Bu meslekler Mardin işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

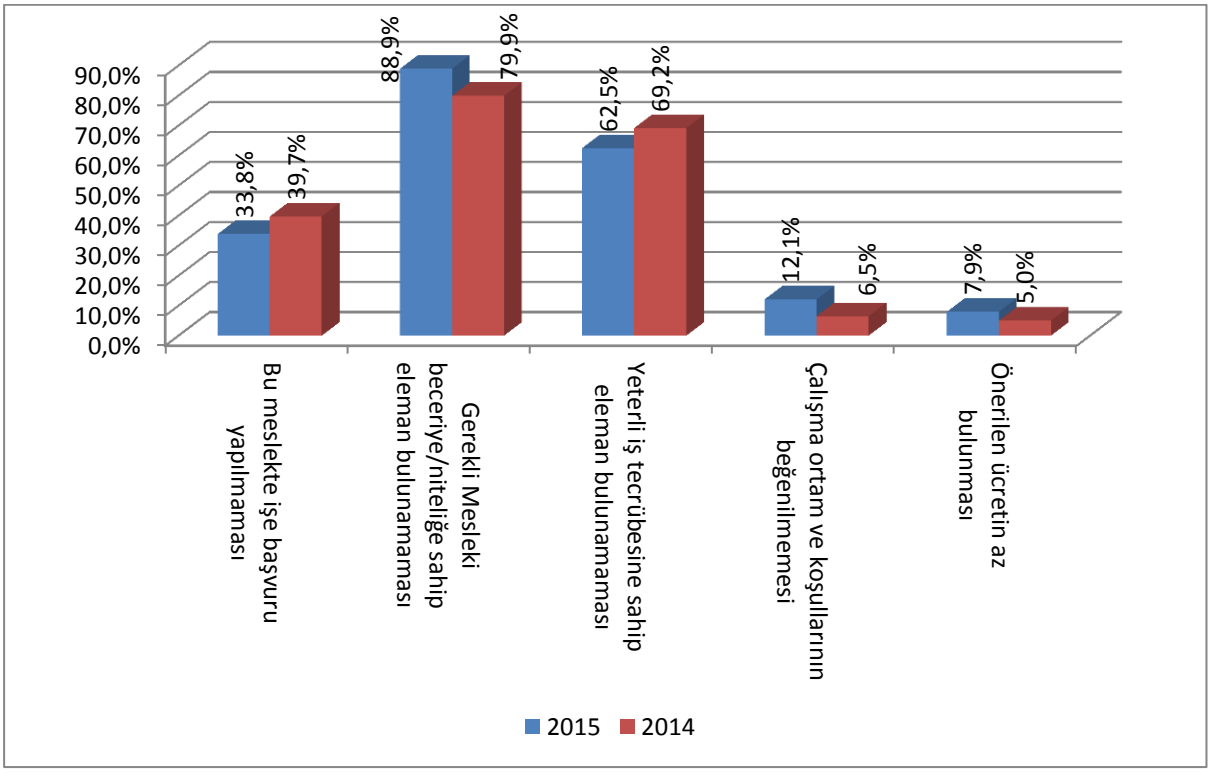

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" olarak karşımıza çıkmaktadır. 2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen nedenler ise geçtiğimiz yıla göre 9 puanlık artışla yüzde 88,9 işveren tarafından işaretlenen "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve 6,7 puanlık azalışla yüzde 62,5 işveren tarafından işaretlenen "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenleridir.

Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

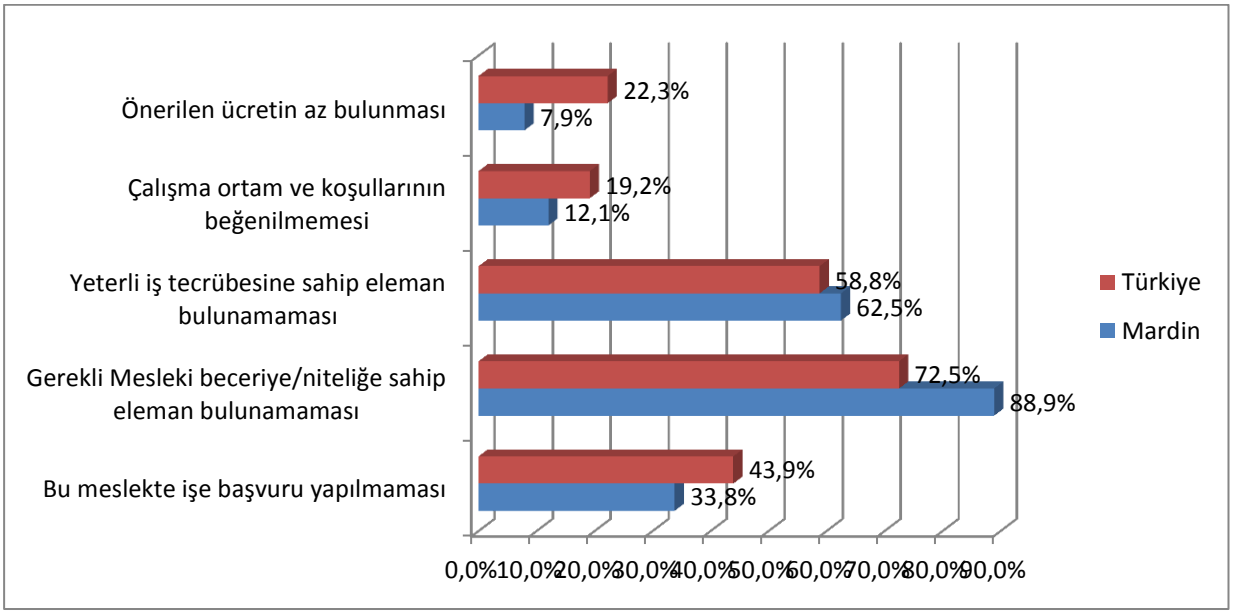

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Mardin ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Mardin'de işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Mardin'i Türkiye geneli sıralamasından ayıran iki neden vardır. Bunlardan ilki 14,4 puanlık farkla "Önerilen Ücretin Az Bulunması" , ikincisi de 7,1 puanlık farkla "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" nedenleridir. Söz konusu iki neden de Mardin'deki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

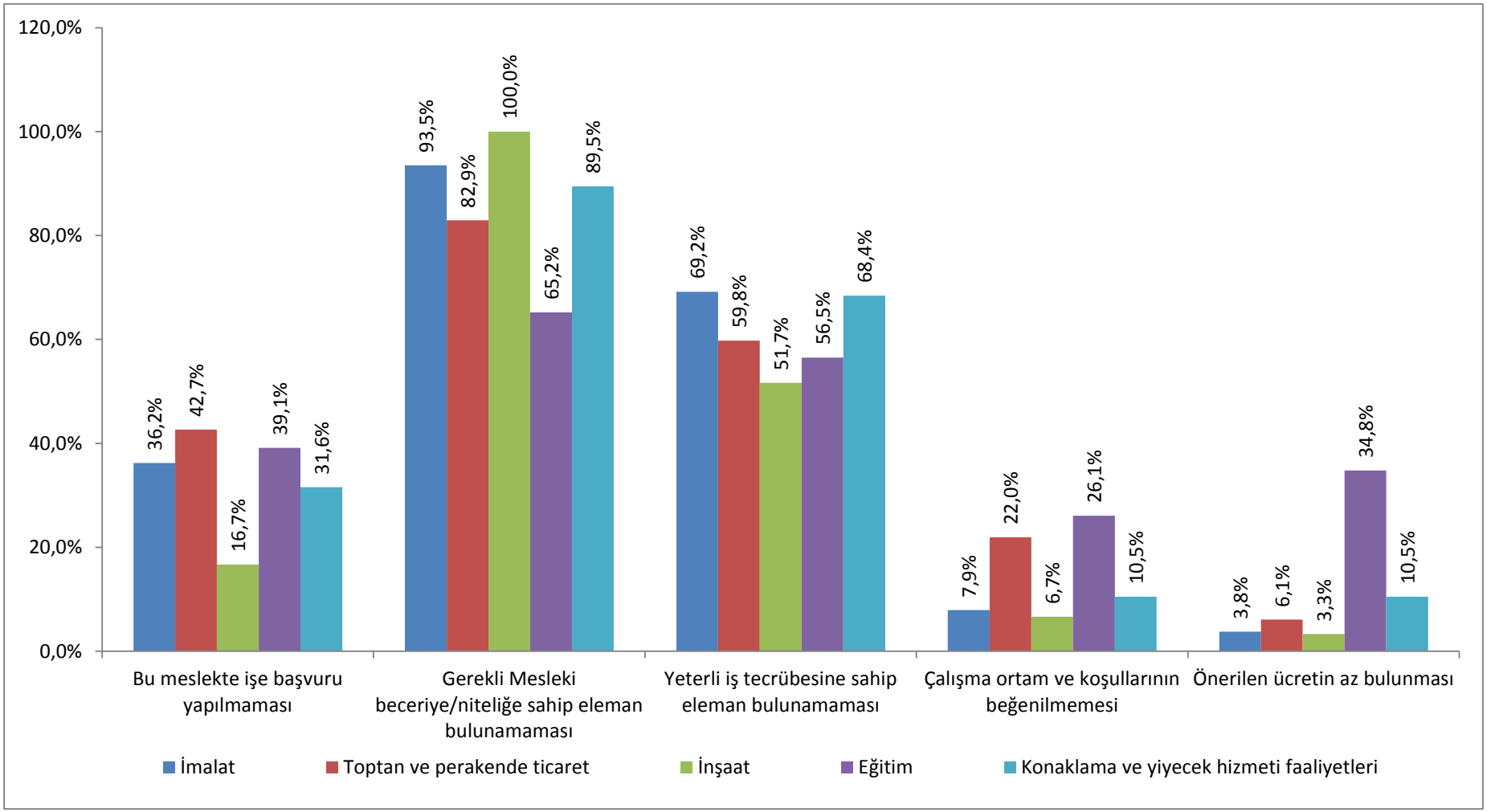

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; toptan ve perakende ticaret, imalat, inşaat ve konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektörlerinde "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Her dört sektörde de sırayı "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" nedenleri takip etmektedir.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; "Önerilen Ücretin Az Bulunması" nedeninin özellikle eğitim sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görüldüğü sonucu ortaya çıkmaktadır. Yine bunlarla beraber "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" nedeni ise tüm sektörlerde faaliyet gösteren işyerlerinde birbirine yakın oranlarda işgücü temininde bir güçlük nedeni olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması
MAKİNECİ (DİKİŞ)	32%	100%	56%	32%	0%
USTA ÖĞRETİCİ (SERAMİK ŞEKİLLENDİRME)	100%	100%	100%	0%	0%
SATIŞ DANIŞMANI	0%	100%	91%	0%	0%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	18%	73%	82%	45%	27%
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	0%	100%	100%	0%	0%
OVERLOK MAKİNESİ OPERATÖRÜ (OVERLOKÇU)	0%	100%	100%	0%	0%
SIVACI	0%	100%	63%	0%	0%
MUHASEBECİ	0%	100%	25%	0%	0%
EBE-HEMŞİRE	0%	100%	100%	0%	0%
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	29%	71%	71%	29%	0%
MOBİLYA MONTAJ İŞÇİSİ	27%	100%	73%	0%	0%
ÖN MUHASEBECİ	0%	100%	72%	58%	29%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	0%	100%	67%	67%	0%
SIHHİ TESİSATÇI/ISITMA VE SIHHİ TESİSATÇI	73%	100%	44%	0%	0%
AŞÇI	42%	56%	41%	29%	44%
ELEKTRİK TEKNİKERİ	16%	100%	30%	84%	0%
BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)	83%	17%	17%	0%	0%
DİĞER ELEKTRİK TEKNİSYENLERİ	51%	100%	68%	0%	0%
USTA ÖĞRETİCİ (PVC DOĞRAMA İMALAT VE MONTAJCILIĞI)	100%	100%	0%	0%	0%
SERVİS KOMİSİ	20%	100%	40%	0%	40%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Makineci (Dikiş) mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi gerekli mesleki beceriye sahip eleman bulunamaması olarak yansımıştır. Bununla beraber Usta Öğretici, Satış Danışmanı, Tır-Çekici Şoförü mesleklerinde eleman bulunamaması arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir.

Ön Muhasebeci, PVC Doğrama, Sıvacı, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) ve Aşçı mesleklerinde yüksek oranda iş tecrübesine sahip eleman bulunamamaktadır. Tecrübe kazandırma amaçlı işbaşı eğitim programları bu karşılanamama sorununu çözebilecektir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Çalışanlara Yönelik Eğitim	1%	1%
Eleman Talebi	62%	46%
İEP	53%	46%
İşveren Danışmanlığı	74%	77%
KÇÖ	1%	1%
Kurs	8%	2%
Mevzuat Danışmanlığı	13%	18%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı ve işbirliği ile mesleki eğitim (Kurs) hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir. Bununla beraber her iki işyeri durumu için Çalışanlara Yönelik Eğitim hizmetinden faydalanma konusunda fark olmamakla birlikte, işgücü temininde güçlük çekmeyen işyerleri Mevzuat Danışmanlığı ve İşveren Danışmanlığı hizmetinde daha fazla faydalanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmetlerden biri işbaşı eğitim programlarıdır. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

.

Mardin ilinde işyerlerinin yüzde 11,1'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 6,4'ünde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 39,2'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur. Bu durum Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Toptan ve perakende ticaret	5	14	19
İmalat	9	10	18
İnşaat	5	7	12
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5	6	11
Ulaştırma ve depolama	3	3	6
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	2	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	1	1
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	**28**	**43**	**71**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan her 5 işyerinden 2'si eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. İki sektörde ise vardiyalı çalışma yapılmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

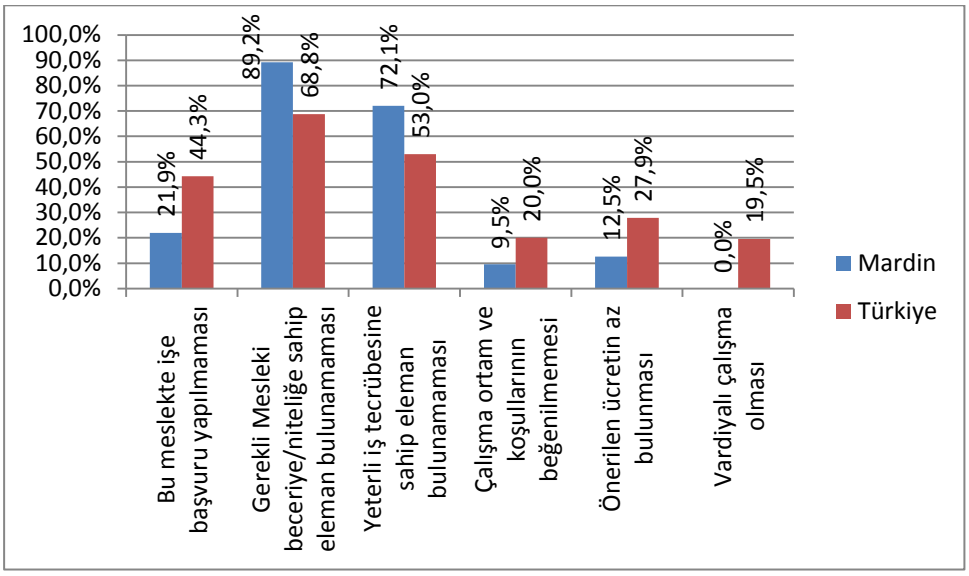

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4'tür. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir. .

Mardin ilinde işyerlerinin yüzde 11,1'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 6,5'i ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 29,4'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	1	1
İmalat	13	16	29
Toptan ve perakende ticaret	8	8	15
Ulaştırma ve depolama	1	29	30
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	22	54	76

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. İhracat yapan her 10 işyerinden 3'ü eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Mardin'de ihracat yapan işyerlerinden sadece Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir.

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir. İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

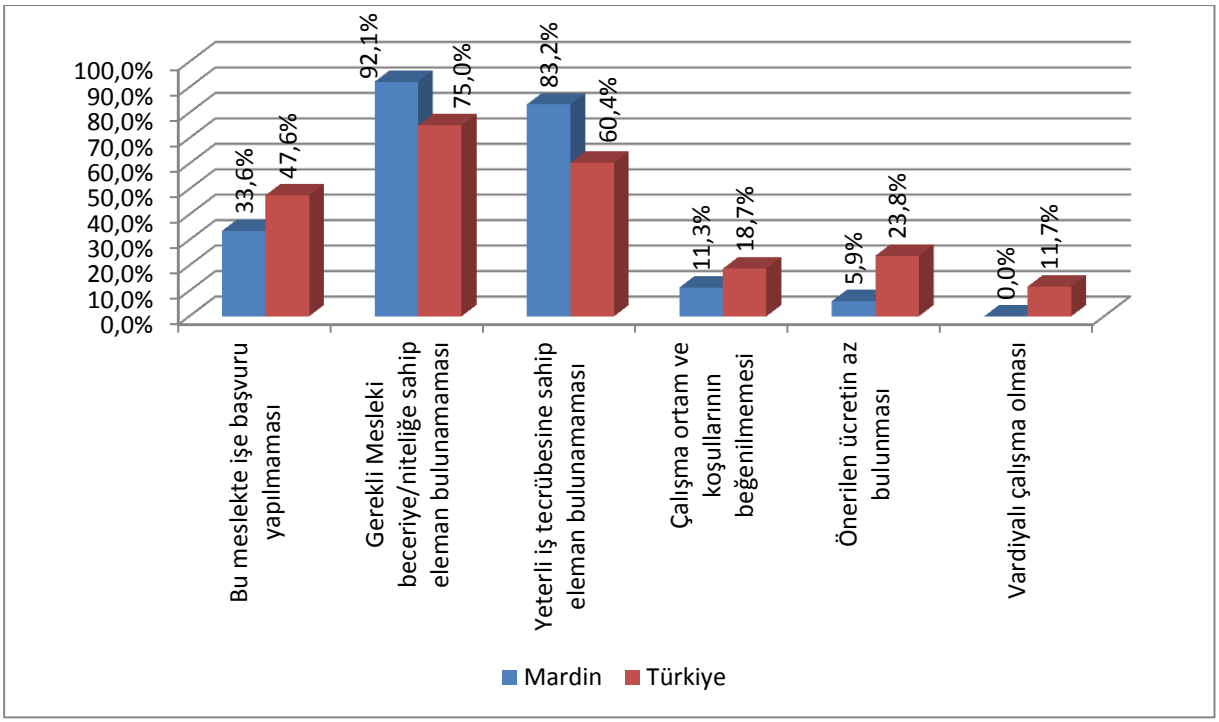

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Mardin ili sıralaması birbirine yakındır.

Mardin'de işyerlerinin yüzde 11,1'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 2,25'inin part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 45,9'u eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	1	2	3
İnşaat	2	2	5
Toptan ve perakende ticaret	2	3	5
Ulaştırma ve depolama	1	1	2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1	1	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	2	3
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	1	1
Eğitim	1	1	2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	0	2
Genel Toplam	12	14	26

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Part-time çalışanı olan yaklaşık her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Mardin'de idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

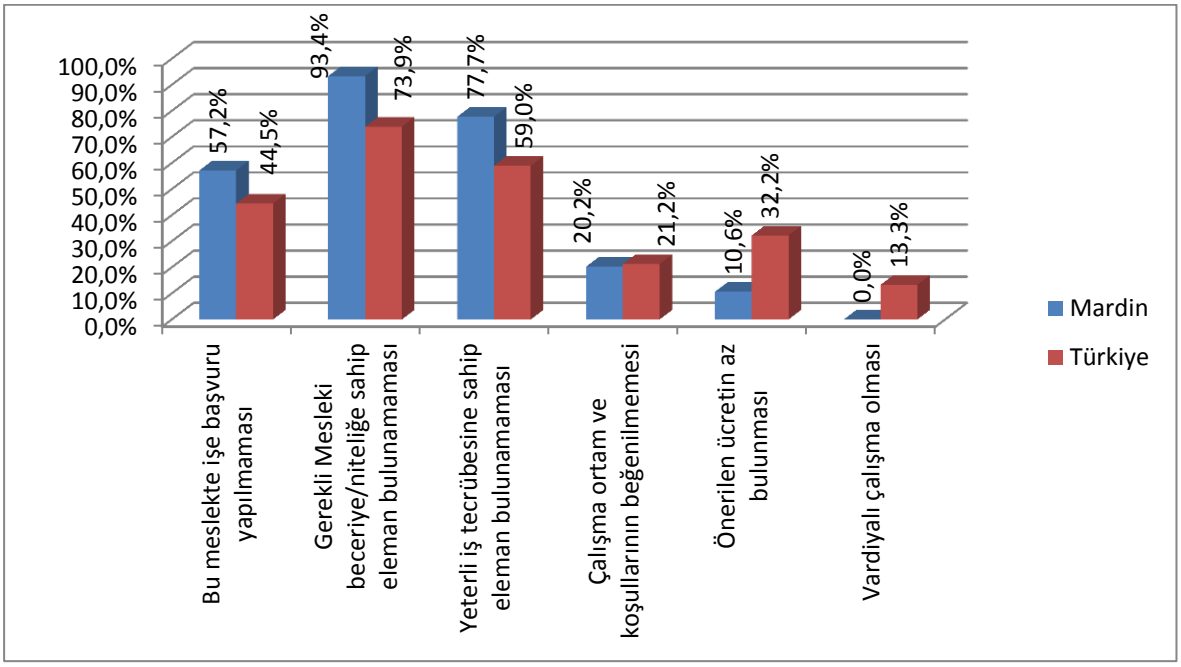

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Mardin ile Türkiye geneli sıralaması birbirine yakındır. Mardin ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Vardiyalı Çalışma olması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Part-time çalışan istenen işlerde ücretler çalışmak isteyenler için problem teşkil etmemektedir.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	5,0%
İhracat Yapan İşyerleri	4,6%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	6,3%
Genel Toplam	1,7%

Kaynak: İPA 2015

Mardin'de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 5 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 4,6, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 6,3 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 1,7'dir. Part-time Çalışanı olan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. Mardin ili bütün göstergelerde Türkiye ortalamasının üstündedir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Mardin'de istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Mardin, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektör sadece Gayrimenkul Faaliyetleri görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	56	13,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	8,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	32	5,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	26	3,3%
Toptan ve perakende ticaret	131	2,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10	2,3%
İmalat	88	2,0%
Eğitim	9	1,2%
İnşaat	33	1,0%
Ulaştırma ve depolama	5	0,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	-2	-5,6%
Genel Toplam	**391**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2015

Mardin'de finans ve sigorta faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile diğer hizmet faaliyetleri sektörleri olmak üzere üç sektör geneldeki artış beklentisine rağmen herhangi bir değişiklik beklememektedir.

Bunun yanı sıra mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler yüzde 13 oranında 56 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 8'lik bir oranla bu sektörü madencilik ve taş ocaklığı sektörü takip etmektedir. Toptan ve perakende ticaret yüzde 2,8 oranında 131 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek dikkat çekmiştir.

Türkiye genelinde ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	90	6,7%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	80	3,1%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	1	3,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	51	2,9%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	46	2,1%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	117	1,3%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	2	0,2%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	3	0,1%
YÖNETİCİLER	0	0,0%
GENEL TOPLAM	**391**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2015

Mardin'de meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 117 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yine sıralamanın önemli oranda değişmediği görülmektedir. Yüzde 6,7 oranında Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ilk sırada olduğu görülmektedir.

En düşük artışın beklendiği nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubunda ise 3 kişilik artış yüzde 0,1'lik bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca yöneticiler meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir. Mardin'de en fazla istihdam artışı oranı beklenen sektörün mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler olması meslek gruplarında kendini göstermiş Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları en üst sıralara taşımıştır.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 5 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	**BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)**
İNŞAAT KALFASI (GENEL)	**TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ**
İNŞAAT USTASI	**SOĞUK DEMİRCİ**
GARSON (SERVİS ELEMANI)	**BÜRO İŞÇİSİ**
KAZAN OPERATÖRÜ (KAĞIT HAMURU)	**İNŞAAT MÜHENDİSİ**

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler ile en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektiren meslekler olması yine dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 161 farklı meslekte 2 bin 668 kişilik istihdam artışı beklenirken, 15 farklı meslekte de 324 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	İNŞAAT USTASI
GARSON (SERVİS ELEMANI)	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)
KAZAN OPERATÖRÜ (KAĞIT HAMURU)	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	GARSON (SERVİS ELEMANI)
PAKETLEME İŞÇİSİ (GIDA)	KAZAN OPERATÖRÜ (KAĞIT HAMURU)	EKSKAVATÖR(KAZIMA VE YÜKLEME) OPERATÖRÜ
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	PAKETLEME İŞÇİSİ (GIDA)	VARDİYA AMİRİ (ÇÖP-ATIK SU ARITMA TESİSLERİ)
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	MEKANİK BAKIM ONARIMCISI	ÇEVRE MÜHENDİSİ
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	MAKARNA PAKETLEME İŞÇİSİ	SERVİS KOMİSİ
HEMŞİRE	UN PAKETLEME İŞÇİSİ	REYON GÖREVLİSİ

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Şoför (Yolcu Taşıma) olmasına rağmen vardiyalı çalışma ve ihracat yapılan işyerlerinde ise Beden İşçisi (Genel) mesleği ön plana çıkmıştır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek İnşaat Ustası mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	35,5%	3,2%	38,7%	22,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	35,0%	0,0%	40,0%	25,0%
İmalat	12,4%	4,3%	54,9%	28,4%
Eğitim	12,1%	6,1%	66,7%	15,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,7%	6,5%	51,6%	32,3%
Toptan ve perakende ticaret	9,4%	1,7%	58,5%	30,3%
İnşaat	6,8%	4,9%	59,3%	29,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4,2%	0,0%	54,2%	41,7%
Ulaştırma ve depolama	4,1%	5,9%	66,9%	23,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	20,0%	20,0%	60,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	60,0%	40,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	69,2%	30,8%
Genel Toplam	**8,8%**	**4,1%**	**59,8%**	**27,3%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Mardin'deki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Mardin'deki işyerlerinin yaklaşık yüzde 27'sinin geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Mardin'de işyerlerinin yaklaşık yüzde 60'ı istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Mardin ilinde yaklaşık her on işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 4,1'i istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Mardin'deki işverenler bölgedeki istikrarsızlığa bağlı olarak geleceğe daha temkinli bakmaktadırlar.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Mardin'de en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 35,5 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe yüzde 20 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinden derlenen verilere göre bu sektörlerde ne artış ne de azalış beklenmemektedir.

Bunun yanı sıra yüzde 60 gibi bir oranda Gayrimenkul faaliyetleri sektörünün geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 59'da Mardin ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Değişmeyecek Olan İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%
İhracat Yapan İşyeri	15,5%	2,8%	19,7%	61,9%
Vardiya Yapan İşyeri	31,8%	4,7%	18,5%	44,9%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	25,9%	4,2%	25,0%	44,9%
Toplam İşyeri	**8,8%**	**4,10%**	**27,3%**	**59,8%**

Kaynak: İPA 2015

Mardin ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmekle beraber bölgedeki sıkıntılardan kaynaklı olarak büyük bir kesim fikri olmadığını beyan etmiştir. İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak ne artış ne azalış beklerken vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde ile kısmi çalışanı olan işyerlerinde ise ağırlıklı olarak istihdam artışı beklediğini beyan etmiştir.

SONUÇ

Mardin İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır.

İlde 2013 yılında işsizlik oranı yüzde 20,6 olduğunu görmekteyiz. Yani çalışmaya hazır her beş kişiden biri işsiz. İŞKUR'da kayıtlı işsizlerden büyük bir bölümünün vasıfsız olduğunu görmekteyiz. Yani Mardin'de işsizlik kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı yaşanıyor. Zaten yapılan talep araştırmasında da hem açık işte hem de temininde güçlük çekilen meslekte işverenler öncelikle çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiği görülmüştür. Bu durumda İŞKUR'un mesleki kursların önemi ortaya çıkmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece yüzde 9,4'sı kadındır ve bu oran yüzde 23,9 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, finans ve sigorta faaliyetleri, eğitim sektörü, bilgi ve iletişim gibi daha çok daha yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Mardin'de ancak daha yüksek eğitim seviyesine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. Mardin'de İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun beden işçisi mesleğinde kayıtlı olduğunu düşük düzeyli eğitimlidirler. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2015 Ocak-Haziran aylarında İŞKUR tarafından açılan mesleki eğitim kurs sayısı 293'dür. Bunların 242 tanesi İşgücü Eğitim Programı (İEP) kapsamındadır. 586 tanesi İEP olmak üzere toplam 1.745 kişi mesleki eğitim kurslarına katılmıştır. 2014 yılında ise mesleki eğitim kurslarına katılan kişi sayısı toplam 1.768'dir. 2015 yılının altı aylık süresinde geçen yıla yakın kişinin mesleki eğitim kurslarında faydalandığı görülmektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırıp meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişinde aracı rol alması amaçlanmaktadır. Altı aylık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara rağbet edildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Mardin ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler ulaştırma ve depolama, toptan perakende ve ticaret, inşaat ve imalat sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının da bu

sektörlerde olduğu görülmektedir. Açık iş oranı bakımından ise Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü önde gelmektedir. Bu sektördeki açık iş sayısının az olmasına rağmen açık iş oranın yüksek çıkması bu sektördeki işyeri sayısı ve çalışan sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Mardin ilinde Açık iş oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. İlin açık iş oranı yüzde 0,7 Türkiye'nin yüzde 1,7'dir.

Mardin'de açık iş dağılımında son sırada sırada yer alan Nitelikli tarım, orman ve su ürünleri çalışanları meslek grubu, açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu ve üçüncü sırda ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu yer almaktadır.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde ilk sıralarda yer alan meslekler satış danışmanı, ön muhasebeci, , muhasebeci ve pazarlamacı gibi belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "fark etmez " olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte işe başvuru yapılmaması gelmektedir. İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında yine pazarlamacı ve ön-muhasebeci gelmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentileri olumludur. Özellikle Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründeki net istihdam değişim oranının yüzde 13 kişi olacağı beklentisi bu sektördeki işyerlerinin büyümeyi hedeflediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Gayrimenkul faaliyetler sektöründe ise istihdamda azalma olacağı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu da bu sektördeki işyerlerinin küçülmeye gidileceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

İlin sınır ili olması ve yakın olduğu ülkelerin içerisinde bulunduğu istikrarsız durum Mardin işgücü piyasasını olumsuz etkilemekte, göçler sonucu ucuz işgücü ve kayıt dışı çalışma büyük bir artış gösterdiği bir gerçektir. Mardin ilinin işgücü piyasasının olumlu yönde gelişmesi bölge ülkelerdeki var olan sorunların çözümüyle doğrudan bağlantılı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ ➡ Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052

EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	477	26	503
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818

MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358

İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	15	1.203	28	47	29	2,3%	2,4%
İmalat	327	14.685	481	777	921	3,2%	6,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	5	258	2	33	46	0,8%	17,8%
İnşaat	439	7.066	126	466	566	1,8%	8,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	403	8.100	313	486	466	3,7%	5,7%
Ulaştırma ve Depolama	64	3.397	64	94	39	1,8%	1,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	195	7.524	430	495	201	5,4%	2,7%
Bilgi ve İletişim	4	121	2	12	1	1,6%	0,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	218	1	2	21	0,5%	9,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	21	283	29	28	19	9,2%	6,6%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	63	553	38	115	48	6,5%	8,7%
İdari ve Destek Hizmetleri	55	2.063	103	121	228	4,7%	11,0%
Eğitim	89	2.192	26	57	-25	1,2%	-1,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	47	1.740	95	97	137	5,2%	7,9%
Kültür, Sanat ve Spor	6	66			8	0,0%	12,7%
Diğer Hizmetler	76	689	33	33	28	4,6%	4,0%
Genel Toplam	**1.825**	**50.164**	**1.771**	**2.865**	**2.732**	**3,4%**	**5,4%**